

Uppgifter om den svenska servicehelheten, där Helsingfors arbis ingår: 46-48.

HELSINGIN KASVATUKSEN JA KOULUTUKSEN TOIMIALAN VUODEN 2020 TULOSBUDJETTI

Helsinki
Helsingfors

Kasvatus ja koulutuslautakunta 17.12.2019

Sisällysluettelo

A TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOSTEN VAIKUTUKSET 2020 TALOUSARVIOON	1
Toimintaympäristössä tapahtuvien merkittävien uudistusten ja ilmiöiden vaikutukset toimintaympäristöön	1
Arvio palvelujen kysynnän ja tuotantotapojen kehityksestä 2020–2022	3
Arvio tavoitteisiin, palvelutuotantoon, muuhun toimintaan ja toimintaympäristön muutoksiin liittyvistä merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	6
Talousarvion vaikutusarviointi	6
KAUPUNKISTRATEGIAN JA SEN TAVOITTEIDEN TOTEUTTAMINEN TOIMIALALLA	7
Maailman toimivin kaupunki	7
Kestävän kasvun turvaaminen	7
Uudistuvat palvelut	8
Vastuullinen taloudenpito hyvinvoivan kaupungin perusta	9
Helsinki vahvistaa ja monipuolistaa edunvalvontaansa	9
Kaupunkiyhteiset strategiahankkeet	9
Sitovien tavoitteiden kytkeytyminen kaupunkistrategiaan	11
Toimialan henkilöstösuunnitelma 2020–2022	12
Toimialan tilankäyttösuunnitelma 2020–2022	14
Digitalisaatio ja tietotekniikka palvelutuotannon ja prosessien kehittämisessä	15
TALOUSARVION SEURANNASSA TARKASTELTAVAT TAVOITTEET	17
Sitovat toiminnan tavoitteet	17
Asiakas- ja suoritemäärät sekä tunnusluvut	19
Asiakas- ja suoritemäärät	19
Vaikuttavuus	20
Yksikkökustannukset, tuottavuuskehitys sekä tuottavuuden kehittymistä kuvaavat tunnusluvut	22
Yksikkökustannukset	22
Tuottavuus	22
Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2018–2022	22
B KESKEISIMMÄT TOIMENPITEET KAUPUNKISTRATEGIAN TOTEUTTAMISEKSI	23
C TULOSBUDJETIN PERUSTELUT	27
D TULOSBUDJETIN KÄYTTÖTALOUDEN MÄÄRÄRAHAT	32
Toimialan rahoituslaskelma	32
Tulosbudjetissa varaudutaan seuraaviin muutoksiin verrattuna vuoteen 2019	32
Toimialan henkilöstömääräsuunnitelma	38
TULOSBUDJETIN ERITTELY PALVELUKOKONAISUUKSITTAIN	39
Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palvelukokonaisuus	39
Perusopetuksen palvelukokonaisuus	41
Lukio- ja ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön palvelukokonaisuus	43
Ruotsinkielinen palvelukokonaisuus	46
Toimialan hallinto	49
TOIMIALAN IRTAIMEN OMAISUUDEN INVESTOINTIMÄÄRÄRAHAT	51

A TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOSTEN VAIKUTUKSET 2020 TALOUSARVIOON

Toimintaympäristössä tapahtuvien merkittävien uudistusten ja ilmiöiden vaikutukset toimintaympäristöön

Oppiminen ja opetus uudistuvat

Yhteiskunnan nopea digitaalinen kehitys muuttaa toimintatapoja, -prosesseja, tiedonhallintaa ja vuorovaikutusta opetuksessa ja oppimisessa. Kasvatuksen ja koulutuksen on vastattava yhteiskunnan ja työelämän muutoksiin. Opetuksen digitalisaatio ja tietoteknologian luonteva opetuskäyttö rikastuttavat oppimista, luovat uusia opetuksen ja oppimisen tapoja sekä turvaavat tasavertaiset mahdollisuudet kaikille oppijoille tietoyhteiskunnassa toimimiseen.

Tietoyhteiskunnassa pelkän tiedon opetus ja oppiminen eivät riitä, tarvitaan taitojen oppimista: tietojen soveltamisen ja analysoinnin, kriittisen ajattelun, oppimaan oppimisen ja ongelmanratkaisun taitoja sekä kommunikaatio-, yhteistyö- ja monilukutaitoja.

Oppiminen laajenee luokkahuoneen ulkopuolelle monimuotoisiin oppimisympäristöihin. Koko kaupunki on oppimisen ympäristönä. Oppiminen ei ole välttämättä sidottu aikaan ja paikkaan. Tilasuunnittelussa on siirrytty perinteisestä luokkahuonemallista uudenaikaisiin oppimistiloihin. Avoimuus, joustavuus ja monimuotoisuus fyysisissä tiloissa lisääntyvät. Tämä mahdollistaa erilaisten työskentelytapojen käytön sekä vahvistaa yhdessä tekemistä, yhteisöllisyyttä ja yhdessä tiedonrakentelua.

Eriytymiskehitys

Alueelliset ja sosioekonomiset erot näkyvät oppimisessa ja kouluttautumisessa entistä vahvemmin. Yhteiskunnasta syrjään jääminen on usein monien vastoinkäymisten summa, johon osaltaan vaikuttaa lapsuudenperheen tilanteet. Toimeentulon vaikeudesta ja lastensuojelun tarpeen ylisukupolvistumisesta on tutkimuksellista näyttöä. Perheiden erilaiset tilanteet heijastuvat oppijoiden oppimisvalmiuksiin ja näkyvät kasvatuksen ja koulutuksen arjen toimintaympäristöissä päivittäin.

Helsingissä alueellinen eriytyminen on saanut aikaan keskittymiä, joissa lasten ja lapsiperheiden tukemisessa tarvitaan enemmän panostuksia. Huono-osaisuus on kasautunut kaupunkiseuduilla aiempaa vahvemmin samoille alueille. Eriytyminen on monikerroksisempaa ja näkyy muun muassa alueellisina terveys- ja hyvinvointieroina. Erojen on myös osoitettu heijastuvan koulujen oppimistuloksiin ja kouluvalintoihin.

Maahanmuutto

Maahanmuutto vaikuttaa Helsingin väestörakenteen monimuotoisuuteen väestömäärän kasvaessa. Ennusteen mukaan vieraskielisten 0–29 -vuotiaiden määrä kasvaa Helsingissä 2018– 2025 noin 32 % (13 400 henkilöllä). Vuonna 2025 vieraskielisten osuus 0-29-vuotiaiden ikäluokasta arvioidaan olevan 23 %. Vuoteen 2035 vieraskielisen väestön määrän ennustetaan kasvavan lähes 100 000 henkilöllä. Joka neljäs helsinkiläinen on vuonna 2035 vieraskielinen.

Vieraskielisten lasten, nuorten ja aikuisten määrän kasvu vaikuttaa merkittävästi kasvatukseen ja koulutuksen palveluihin. Ulkomaalaistaustaisen väestön, mukaan lukien Suomessa syntyneiden ulkomaalaistaustaisten nuorten, yhteiskuntaan kiinnittymisen tukemiseen liittyy monenlaisia haasteita. Heillä on haasteita peruskoulun suorittamisessa ja toisen asteen opiskelupaikan saamisessa, kotoutumisessa sekä työllistymisessä. Ensiarvoista on päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten kielitietoinen toimintakulttuuri, joka edellyttää henkilöstöltä uudenlaista osaamista.

Lisäksi ulkomaalaistaustaisen väestön kasvu edellyttää englanninkielisten koulutuspalveluiden lisäämistä. Tämä lisää Helsingin vetovoimaa suhteessa muihin kansainvälisesti kiinnostaviin elinkeinoelämän kasvukeskuksiin.

Työllisyyskehitys

Koulutus on merkittävä työllistymisen takaaja. Työelämän jatkuvat ja vaikeasti ennakoitavat muutokset vaativat koulutukselta joustavuutta ja nopeaa reagointikykyä. Helsingin on panostettava muuttuvan työelämän osaamistarpeisiin. Koulutuksella on parannettava maahanmuuttajien työllistymistä ja vastattava myös hankalassa työmarkkina-asemassa olevien työllistämiseen.

Varhaiskasvatuksen kelpoisen henkilöstön saatavuus on turvattava lisäämällä koulutuspaikkoja ja muuntokoulutusta. Opettajankoulutuksen väheneviin hakijamääriin on reagoitava valtakunnallisesti.

Lainsäädäntö

Varhaiskasvatustilanne muuttaa varhaiskasvatuksen henkilöstörakennetta (varhaiskasvatustilanne 540/2018). Henkilöstörakenteen muutos ja nykyisen työvoimavajeen korjaaminen lisäävät henkilöstökustannuksia ja edellyttävät tämän hetken laskennallisen arvion mukaan noin 1 680 varhaiskasvatustilanteen opettajan/varhaiskasvatustilanteen sosionomin lisäystä Helsingissä vuoteen 2030 mennessä.

Lukiolaki (voimaan 1.8.2019) vahvistaa yksilöllisempiä ja joustavampia opintopolkuja. Tämä vaatii lisää ohjausta ja tukea. Lisäksi laki lisää oppiainerajat ylittäviä opintoja sekä entistä tiiviimpää yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Ammatillisen koulutuksen 2018 voimaan astuneen lainsäädännön toimeenpano jatkuu edelleen Stadin ammatti- ja aikuisopistossa. Lakiuudistus vaikuttaa edelleen merkittävästi toiminnan ja toimintakulttuurin uudistamiseen.

Hallitusohjelma

Helsinki on kasvatuksen ja koulutuksen edelläkävijä. Helsingissä toteutetaan jo nyt monia hallitusohjelman toimenpiteitä. Helsingin kannalta on tärkeää, että toimialan osaamista, kokemusta ja jo kehitettyjä malleja hyödynnetään, kun asioita aletaan valmistella valtakunnallisesti.

Helsingin kannalta merkittäviä nostoja hallitusohjelmasta ovat mm. oppivelvollisuuden pidentäminen 18 ikävuoteen sekä esitys, jossa esiopetuksesta ja perusopetuksen kahdesta ensimmäisestä vuosiluokasta tehdään nykyistä yhtenäisempi kokonaisuus, jossa siirtyminen eteenpäin tapahtuisi joustavasti.

Keskeisiä asioita Helsingin kannalta ovat lisäksi varhaiskasvatuksen ammattilaisten alueellisen ja kielellisen saatavuuden turvaaminen aloituspaikkojen kohdentumisessa sekä terveellisten tilojen huomioiminen. Helsinki pitää näiden asioiden toteuttamista erittäin tärkeänä ja kiireellisenä.

Viime vuosien kehitys, jossa valtionrahoitusta kanavoidaan erikseen haettavina ja vuosittain määrältään vaihtelevina valtionavustuksina ei tue pitkäjärjestyksistä kasvatuksen ja opetuksen kehittämistä. Erilliset avustukset tulee siirtää osaksi yleistä valtionosuusrahoitusta.

Talouskehitys

Talousarvioehdotus on tehty strategiarahoituksen lisäystä lukuun ottamatta kaupunkistrategian tuottavuustavoitteen sallimaan menoraamiin. Näin ollen siinä on huomioitu kaupungin yleinen 0,5 % tuottavuustavoite.

Arvio palvelujen kysynnän ja tuotantotapojen kehityksestä 2020–2022

Palvelujen kysyntä

Kaupungin itse tuottamien palveluiden asiakasmäärä kasvaa hieman, noin 400 lapsella ja nuorella vuoden 2019 talousarvioon verrattuna.

Talousarvioehdotus perustuu Helsingin kaupungin uuteen väestöennusteeseen. Lasten ja nuorten ikäluokissa väestönkasvu on ollut viime vuosina nopeaa, joten palvelujen kysyntä on kasvanut ripeästi. Ennusteen mukaan vuonna 2020 kasvu jatkuu edelleen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa. Varhaiskasvatuksessa kysynnän kasvu kääntyy laskuun ikäryhmän pienentyessä.

Perusopetuksen oppilaiden määrän arvioidaan vuonna 2020 kasvavan 950 oppilaalla (2,2 %), joista ruotsinkielisiä oppilaita on 160. Lukiokoulutuksen opiskelijamäärän ennustetaan kasvavan noin 200 opiskelijalla (2,3 %), joista ruotsinkielisiä on 30.

Erityistä tukea tarvitsevien oppijoiden suhteellisen määrän arvioidaan pysyvän ennallaan, mutta tukea tarvitsevien määrä kasvaa kokonaisasiakasmäärän kasvaessa. Asiakasmäärän kasvu lisää henkilöstön tarvetta.

Vuoden 2020 väestöennusteen mukaan varhaiskasvatusikäisten lasten määrässä on tunnistettu nopea ja merkittävä muutos – lapsimäärä ei tule ennusteen mukaan kasvamaan edellisten vuosein tapaan. Haasteena on saada tila- ja palveluverkkosuunnittelu reagoimaan palvelutarpeen muutokseen nopeasti ja alueellisesti tarkoituksenmukaisesti.

Varhaiskasvatus ja perusopetus kaikille lähellä

Lähipalveluperiaate turvaa lapselle tutun fyysisen ja sosiaalisen ympäristön, joka tukee hyvinvointia ja kasvua. Lähipäiväkoti- ja lähikouluperiaatteen toteuttamiseksi toimialan on uudistettava palveluverkkosuunnitteluun.

Palveluverkkosuunnittelun lähtökohtana tulee olla varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tarkastelu lapsen kasvun ja oppimisen muodostamana palvelujen jatkumona. Palveluverkkosuunnittelun uudistaminen edellyttää, että varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen aluejaot ja suunnitteluprosessit. Yhtenäinen palveluverkkosuunnittelu tukee alueellisen tasa-arvon toteutumista.

Englanninkielinen kasvatus ja koulutus

Englanninkielistä varhaiskasvatusta ja esiopetusta lisätään kaupungin päiväkodeissa. Esiopetuksessa on käynnistetty syksyllä 2018 laajamittainen suomi-englanti -esiopetus kahdessa ryhmässä.

Kaksikielisen suomi-englanti-opetuksen 1. luokan aloituspaikkoja oli vuonna 2017 yhteensä 100. Syksystä 2018 alkaen aloituspaikkoja on lisätty eri puolille kaupunkia ja vuoden 2020 lopussa paikkamäärä on kaksinkertaistettu. Lukuvuonna 2019-2020 1. luokan aloituspaikkoja englanninkielisessä opetuksessa on yhteensä 50 ja kaksikielisessä suomi-englanti -opetuksessa yhteensä 125. Lukuvuonna 2020-2021 on suunniteltu lisättävän 1. luokan aloituspaikkoja kaksikielisessä suomi-englanti opetuksessa 25.

Lukiokoulutuksessa Resson lukion IB-linjan aloituspaikkojen määrää on lisätty. Kokonaisopiskelijamäärä tulee olemaan vuonna 2021 240 opiskelijaa. Opiskelijamäärä on kaksinkertainen verrattuna strategiakauden alkuun, vuoteen 2017. Helsingin kaupunki aloittaa englanninkielisen lukiokoulutuksen, jos opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää siihen järjestämisluvan.

Stadin ammatti- ja aikuisopisto sai englanninkielisen koulutuksen järjestämisluvan 1.1.2019 alkaen matkailualan perustutkintoon, media-alan ja kuvallisen ilmaisun perustutkintoon sekä ravintola- ja cateringalan perustutkintoon.

Aikuiskoulutuksen kehittäminen

Toimiala on teettänyt selvityksen vapaan sivistystyön, aikuislukion sekä ammatillisen aikuiskoulutuksen työnjaon järjeistämiseksi. Aikuiskoulutuksen saavutettavuutta parannetaan keskittämällä aikuiskoulutukseen ohjautuminen yhteen paikkaan. Lisäksi aikuiskoulutukselle luodaan yhteiset verkkosivut, josta löytyy kaikki informaatio koulutustarjonnasta ja hakeutumisesta.

Maahanmuuttajien ohjauspalvelut keskitetään osaamiskeskukseen. Aikuiskoulutuksen tuotantotapoja kehitetään niin, että palvelut vastaavat parhaiten aikuisväestön koulutustarpeisiin jatkuvan oppimisen näkökulmasta. Toimiala tulee valmistelemaan toimenpide-ehdotuksia selvityksen pohjalta päätöksentekoon.

Digitaalisten palvelujen kehittäminen

Opetuksen uudet ratkaisut

Koulujen, kotien ja koko yhteiskunnan digitalisaation myötä vaihtoehtoisten opiskelu- ja oppimistapojen kysyntä kasvaa. Elinikäisen oppimisen taidot ovat keskeisiä muuttuvassa yhteiskunnassa, jossa ammatit ja osaaminen ovat jatkuvassa muutoksessa.

Monimuotoista opetusta kehittämällä lisätään ajasta ja paikasta riippumattomia opiskelumahdollisuuksia, valinnaisuutta sekä yksilöllisiä opintopolkuja. Perinteisten verkkokurssien lisäksi täydennetään ratkaisuja edelleen ottamalla käyttöön digitaaliset yhteisölliset, ohjatut oppimisprosessit, portfolio-oppiminen, personoidut verkko-opiskeluprosessit, video-opetus verkossa sekä itseopiskelupaketit.

Teknologista oppimisympäristöä ja oppimisanalytiikkaa kehitetään pedagogisista lähtökohdista, uusien opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteiden lähtökohdista.

Lapsen opinpolku -palvelu

Lapsen opinpolku -palvelun tavoitteena on, että asiakas voi hakea varhaiskasvatukseen, esiopetukseen, perusopetuksen 1. – 2. luokalle, koululaisten iltapäivätoimintaan ja leikkipuistotoimintaan sähköisesti yhdestä paikasta. Lapsen opinpolun tekninen toteutus on yhdistetty toimialan asiakastietojärjestelmähankkeen osaksi.

Hanke toteutetaan ketterällä kokeilumallilla. Kokeilukehittämisen kautta haetaan lopullisen tavoitteen mukaista, asiakaslähtöistä ja yhtenäistä oppijan palvelupolkuratkaisua.

Kaupungin digiohjelman proaktiivinen esiopetukseen haku ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyn tukemiseen rakennettu portaali

Helsingin kaupungin digitalisaatio-ohjelmassa on linjattu, että jokainen toimiala toteuttaa ainakin yhden proaktiivisen palvelun vuoteen 2020 mennessä. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla uusien palvelutapojen kehittäminen käynnistetään tarjoamalla esiopetuspaikka proaktiivisesti, joka mahdollistaa kohdennetun asiakaslähtöisen palvelun ja vähentää manuaalista työtä. Proaktiivisia palveluita kehitetään tarvelähtöisesti. Jatkossa proaktiivisesti voidaan tarjota mahdollisesti myös iltapäivätoimintaa ja koulupaikkaa.

Toisena kärkihankkeena rakennetaan portaali nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseen. Palvelu tarjoaa nuorille sopivat digitaaliset tuki- ja neuvontapalvelut ja tietoa kaupungin harrastus- ja kulttuuritarjonnasta. Palvelu mahdollistaa hyvinvoinnin arvioinnin, jonka avulla lapsi/nuori ja myös huoltaja saa arvion

tilanteestaan ja tiedon, kenen puoleen hän voisi kääntyä tukea saadakseen. Palveluun on tarkoitus kehittää myös online-palvelu. Palvelu toteutetaan kasvatuksen ja koulutuksen sekä kulttuurin ja vapaa-ajan sekä sosiaali- ja terveysalan toimialojen yhteistyönä.

Arvio tavoitteisiin, palvelutuotantoon, muuhun toimintaan ja toimintaympäristön muutokseen liittyvistä merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla toteutettiin syksyn 2018 aikana riskienkartoitus, jonka perusteella tunnistettiin toimintaan vaikuttavat merkittävimmät riskit. Merkittävämpänä riskinä nähdään toimialan käytössä olevien toimitilojen kunto, josta aiheutuu haittaa palvelujen järjestämiselle, asiakkaille ja työntekijöille. Riskiä hallitaan mm. kaupunkiympäristön toimialan kanssa tehtävällä yhteistyöllä ja ennakoivilla sisäilmakartoituksilla.

Toinen merkittävä riski on osaavan henkilöstön saatavuus ja pysyvyys. Erityisesti pulaa on varhaiskasvatuksen opettajista ja ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen henkilöstöstä. Henkilöstön saatavuus pyritään turvaamaan muun muassa ennakoivan rekrytoinnin avulla, rekrytointikampanjoilla ja vaikuttamalla koulutuksen aloituspaikkojen lisäämiseen.

Kolmas merkittävä riski on syrjäytyminen, joka on tunnistettu riskiksi myös kaupunkitasolla. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala toteuttaa syrjäytymisriskin hallintaa yhdessä muiden toimialojen kanssa mm. kaupunkiyhteisen Mukana-ohjelman ja Hyvinvoinnin ja terveyden koordinaatioryhmän kautta. Lisäksi toimialalla on varattu määrärahat myönteiseen erityiskohteluun varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja toisen asteen koulutuksessa.

Talousarvion vaikutusarviointi

Talousarvioehdotuksen toimenpiteillä on merkittäviä vaikutuksia lapsiin ja nuoriin sekä aikuisiin. Toimenpiteillä parannetaan lasten, nuorten ja aikuisten oppijoiden hyvinvointia, osaamista ja yhdenvertaisia mahdollisuuksia kasvatukseen ja koulutukseen. Toimenpiteillä vaikutetaan oppijoiden osallisuuteen, oppimistulosten paranemiseen ja opinnoissa edistymiseen.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on käsitellyt talousarvioehdotusta Helsingin nuorisoneuvoston jäsenien kanssa. Nuorisoneuvosto valmistele lausuntoa talousarvioehdotuksesta.

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvokysymykset ovat osa toiminnan suunnittelua ja toteutusta, henkilöstön koulutusta, työmenetelmien kehittämistä sekä kasvatusympäristöjen järjestämistä. Jokainen toimialan koulu ja oppilaitos on laatinut tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman, joka ohjaa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämistä. Myös Helsingin suomenkielisen työväenopiston opinto-oppaassa huomioidaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmat.

Stadin ammattiopiston ammatillinen koulutus tuottaa ammatillista osaamista työelämän tarpeisiin. Yritysvaikutukset ovat merkittäviä.

Kasvatus ja koulutuspalveluiden ympäristökasvatuksella on merkittäviä vaikutuksia lasten, nuorten ja aikuisten kestävämmän ja ympäristövastuullisemman elämäntavan omaksumiseen ja ympäristötietouden lisäämiseen.

KAUPUNKISTRATEGIAN JA SEN TAVOITTEIDEN TOTEUTTAMINEN TOIMIALALLA

Maailman toimivin kaupunki

Toimiala tarjoaa laadukkaita palveluita. Varhaiskasvatuksen osallistumisaste on tasaisesti noussut ja oppimistulokset ovat keskimääräistä paremmat verrattuna muuhun Suomeen. Laadukkaiden lähipalveluiden turvaamisen riskinä on turvallisten ja terveellisten tilojen sekä henkilöstön saatavuus.

Kestävän kasvun turvaaminen

Maksuton varhaiskasvatus 5 -vuotiaille helsinkiläisille (4h/ pv) on totutettu elokuusta 2018 alkaen. Kotihoidon tuen kuntalisästä luovuttiin yli 2-vuotiaiden lasten osalta 1.5.2019 alkaen.

Nuorten syrjäytymishaasteen ratkaisemisen kaupunkistrategiahanke **Mukana-ohjelma** hyväksyttiin 11.2.2019. Ohjelma sisältää 32 toimenpidettä, jotka ovat käynnissä/ käynnistymässä.

Kiusaamisen vastainen ohjelma on käynnistetty. Ohjelma otetaan käyttöön lukuvuonna 2019 - 2020. Suunnittelu ja toteutus tehdään yhdessä oppilaiden ja opiskelijoiden kanssa. Ohjelmaan kytketään käyttöönottokampanja.

Koulutustakuuta toteutetaan edelleen Helsingissä, eli kaikille perusopetuksen päättävillä on tarjolla jatkokoulutuspaikka. Ohjauksen vahvistaminen ja joustavien vaihtoehtojen tarjoaminen turvaavat kaikkien nuorten toiselle asteelle siirtymistä ja opintoihin kiinnittymistä.

Myönteisen erityiskohtelun rahoitusta jatketaan suomen- ja ruotsinkielisessä perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa sekä suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa edelleen ja sitä on laajennettu ruotsinkieliseen varhaiskasvatukseen sekä ammatilliseen koulutukseen.

Maahanmuuttajien kasvatuksen ja koulutuksen kehittämissuunnitelma 2018 – 2021 hyväksyttiin kasvatus ja koulutuslautakunnassa 29.5.2018. Tavoitteena on taata kaikille yhdenvertaiset mahdollisuudet kasvatukseen ja koulutukseen ja työelämään.

Osaamiskeskus toimintaa on laajennettu ja toimintoja lisätty (digitalisointi, robotiikka, yrityskoordinointi, polkuryhmät ja uudet perustaitoryhmät). Stadin osaamiskeskuksen palvelut kattavat asiakkaan osaamisen kartoittamisen, puuttuvan osaamisen täydentämisen ja tuen ammatillisen tutkinnon suorittamiseen tai työllistymiseen.

Helsingin kaupunki kohdensi 2 miljoonaa euroa **maksuttoman toisen asteen - kokeiluun**. Rahoitus kohdennetaan kaupungin lukioiden sekä Stadin

ammattiopiston syksyllä 2019 aloittaville opiskelijoille käytettäväksi lainattaviin oppimateriaaleihin, HSL:n Helsingin sisäisiin matkakortteihin sekä kulttuurikäynteihin.

Uudistuvat palvelut

Varhennettu A1- kieli aloitettiin kaikilla 1. luokkalaisilla vuonna 2018 syksyllä. **Esiopetuksessa** on käynnistetty syksyllä 2018 laajamittainen suomi-englanti esiopetus.

Kaksikielisen suomi-englanti-opetuksen 1. luokan aloituspaikkoja oli vuonna 2017 yhteensä 100. Syksystä 2018 alkaen aloituspaikkoja on lisätty eri puolille kaupunkia ja vuoden 2020 lopussa paikkamäärä on kaksinkertaistettu.

Lukuvuonna 2019-2020 1. luokan **aloiutuspaikkoja** englanninkielisessä opetuksessa on yhteensä 50 ja kaksikielisessä suomi-englanti -opetuksessa yhteensä 125. Lukuvuonna 2020-2021 on suunniteltu lisättävän 1. luokan aloituspaikkoja kaksikielisessä suomi-englanti opetuksessa 25.

Lukiokoulutuksessa Ressun lukion IB-linjan aloituspaikkojen määrä on kaksinkertaistettu. Helsingin kaupunki aloittaa englanninkielisen lukiokoulutuksen, jos opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää siihen järjestämisluvan

Stadin ammatti- ja aikuisopisto on hakenut **järjestämislupaa englanninkieliselle koulutukselle**. 1.1.2019 alkaen englanninkielisen koulutuksen järjestämislupa myönnettiin matkailualan perustutkintoon (alotettu), media-alan ja kuvallisen ilmaisun perustutkintoon sekä ravintola- ja cateringalan perustutkintoon.

Kiinan kielen opetusta on laajennettu aloittamalla Itäkeskuksen peruskoulussa kiinan opetus A1-kielenä ensimmäiseltä luokalta syksyllä 2018 alkaen. Helsingin kielilukiossa kiinan kielen tarjontaa lisätään.

Kielitaitoa on monipuolistettu lisäämällä **kielikylpyopetusta ja -kasvatusta**. **Kielirikasteinen** esiopetus jatkui syksyllä 2018 neljällä alueella ja neljällä kielellä: venäjä, ranska, englanti ja espanja. Lisäksi kielikirikasteinen englannin kielen opetus aloitettiin neljässä koulussa.

”Nordiska skolan” suunnittelu on käynnistetty. Vuoden 2019 lopussa konsepti on esiteltävissä kasvatus- ja koulutuslautakunnalle.

Myllypuron kampuksella, rakennusalan osaamiskeskitymässä Stadin ammatti- ja aikuisopisto toimii yhteistyössä ammattikorkeakoulu Metropolian sekä alan yritysten ja ympäröivän yhteisön kanssa. Tilasuunnittelu pohjautuu Metropolian kanssa sovittuun yhteistyöhön ja tilojen yhteiskäyttöön. Tilojen toteutus on talonrakentamishjelmassa suunniteltu vuosille 2020 - 2022, hanke toteutetaan vuokratilahankkeena.

Urhea-kampusta edistetään urheiluosaamisen keskittymänä. Urhea-kampus muodostuu Mäkelänrinteen lukion laajennuksesta, urheiluhallista sekä opiskelija-

asuntorakennuksista. Yhteishankkeessa on kartoitettu tilojen yhteiskäyttöä lukion, urheiluhallin ja HOASin kesken. Hankkeen rakennustyöt ovat alkaneet.

Sophie Mannerheim sairaalakoulun tilat Mechelininkadulta siirtyvät Kivelän sairaala-alueelle. Uudet tilat valmistuivat 5/2019. Sairaalakoulutoiminnan tilojen keskittämistä Laakson sairaala-alueelle suunnitellaan kasvatuksen ja koulutuksen sekä kaupunkiympäristö toimialan yhteistyönä.

Työväenopistoissa opetusta laaditaan kuntalaisten yleissivistävistä tarpeista lähtien. Työväenopisto tarjoaa jatkuvasti ict-taitoihin ja medialukutaitoon liittyviä kursseja ja luentoja. Digitaalisia oppimisympäristöjä käytetään kaikissa oppiaineissa ja avoimissa oppimisympäristöissä.

Toimiala on osallistunut aktiivisesti **Helsingin kaupungin digitalisaatio-ohjelman** ja sen kaupunkiyhteisten tavoitteiden ja toimenpiteiden määrittelyyn ja toteuttamiseen. Kaupungin **digiohjelman kärkihankkeena** on proaktiivisena palveluna esiopetuspaikan tarjoaminen.

Opetuksen digitalisaatio-ohjelma päättyy vuoden 2019 lopussa. **Opetuksen ja kasvatuksen digivisiota** jatketaan osallistamalla päiväkodit, koulut ja oppilaitokset miettimään tulevaisuuden pedagogisia ratkaisuja.

Älykoulun toimintamallin luominen käynnistyy digitalisaatiokehittämisen yhteydessä. Määrittelyssä hyödynnetään käyttäjätarinoita, joita on tehty keväällä 2019.

Vastuullinen taloudenpito hyvinvoivan kaupungin perusta

Toimiala lisää tuottavuutta eli hillitsee palvelutuotantonsa kustannusten kasvua kaupunkistrategian edellyttämällä tavalla.

Helsinki vahvistaa ja monipuolistaa edunvalvontaansa

Toimiala vaikuttaa aktiivisesti kasvatuksen ja koulutuksen kenttään kansallisesti ja kansainvälisesti. Kehittämistyö erilaisissa työryhmissä, hankkeissa ja verkostoissa mahdollistaa edunvalvonnan.

Kaupunkiyhteiset strategiahankkeet

Mukana-ohjelma

Nuorten syrjäytymishaasteen ratkaisemisen kaupunkistrategiahanke Mukana-ohjelma hyväksyttiin 11.2.2019. Ohjelman 32 toimenpidettä nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi jakaantuvat neljään toimenpidekokonaisuuteen tavoitteiden mukaisesti. Toimenpidekokonaisuuksiin sisältyy: systeemiseen muutokseen tähtääviä suurempia toimenpiteitä, jotka kohdennetaan alueellisesti (7 toimenpidettä) sekä nykypalveluiden parantamiseen tähtääviä toimenpiteitä laajemmin koko kaupungin alueella (25 toimenpidettä).

Ohjelma on työstetty yhdessä toimialojen kanssa. Osa toimenpiteistä on syntynyt kolmannen sektorin kumppaneiden ja suoraan kaupunkilaisten kanssa. Suurin osa toimenpiteistä tehdään toimialoilla osana olemassa olevaa toimintaa, osa strategiahankkeen edistämistä ja osa uudentyyppisissä kumppanuuksissa esimerkiksi järjestöjen, palveluntuottajien, kuntalaisten ja oppilaitosten kanssa.

Jo tunnistettujen toimenpiteiden lisäksi ohjelmassa kartoitetaan jatkuvasti hyviä kotimaisia ja kansainvälisiä toimintamalleja, tutkimustietoa, uusia kumppanuuksia. Näiden pohjalta etsitään uusia toimenpiteitä, joilla on mahdollisuus saada aikaan systeemistä muutosta.

Liikkumisohjelma

Lapset, oppilaat ja opiskelijat liikkuvat yhä enemmän kiinteänä osana varhaiskasvatusta ja koulupäivää. Liikkumishankkeet ovat käynnissä kaikilla koulutusasteilla. Liikkumisohjelman mukaisia toimenpiteitä eri palveluissa ovat: Liikkuvan arjen rakenteita varhaiskasvatuksessa, Liikkuva koulu-ohjelma perusopetuksessa sekä Liikettä opiskelijaelämään toisen asteen koulutuksessa.

Koulun pihojen varusteita, välineitä sekä toiminallisuutta lisätään. Lisäksi lisätään niiden koulujen ja oppilaitosten osuutta, joissa järjestetään liikunnallista harrastetoimintaa. Henkilöstön liikkumisen edistämiseen osana työn arkea haetaan toimivia malleja.

Kiinteistöstrategia

Kaupunginhallitus hyväksyi kiinteistöpoliittisen ohjelman, sisäilmaohjelman ja näiden toteutusohjelman ohjeellisina asiakirjoina kesäkuussa 2019. Varsinainen tiiviimpi kiinteistöstrategia valmistellaan syksyllä 2019.

Toimiala on aktiivisesti mukana kiinteistöstrategian valmistelussa. Terveelliset ja turvalliset tilat ovat laadukkaan kasvatus- ja koulutuspalveluiden perusta. Lisäksi terveelliset ja turvalliset tilat ovat lähtökohta lasten, oppilaiden, opiskelijoiden sekä henkilöstön hyvinvoinnille.

Hiilineutraali Helsinki 2035

Kasvatus ja koulutuspalveluiden ympäristökasvatuksella on merkittäviä vaikutuksia lasten, nuorten ja aikuisten kestävämmän ja ympäristövastuullisemman elämäntavan omaksumiseen ja ympäristötietouden lisäämiseen. Vuonna 2020 toimiala panostaa ekotukihenkilöiden verkoston kehittämiseen ja kouluttamiseen. Lisäksi tehostetaan yhteistyötä muiden toimialojen ja sidosryhmien ympäristökasvattajien kanssa ja lisätään osaamisen kehittämiseen ilmastotietouden ja kiertotalousosaamisen koulutusta.

Toimialalla on yhteiskehitetty ”ekologisesti ajattelevaa koulua” 6 Aika hankkeen kanssa. Hankkeessa yritykset pääsevät lukuvuonna 2019-2020 yhteiskehittämään ideoitaan ja kaupallisia työkalujaan sekä ratkaisujaan siihen, kuinka oppilaita voidaan aktivoida ekologisen tulevaisuuden rakentajiksi ja toimijoiksi.

Toimialan hankintapalveluissa yhtenä ruokapalveluiden hankintojen pisteytyksen kriteerinä on, että tilaaja arvioi, miten palveluntuottaja toteuttaa Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelmaa omassa toiminnassaan ja mitä toimenpiteitä toteuttaa sopimuskauden aikana. Lisäksi arvioidaan, miten palveluntuottaja seuraa tavoitteiden toteutumista ja varmistaa tavoitteiden saavuttamisen.

Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelmassa ja kaupunkiympäristön ympäristöohjelmassa esitetään useita toimenpiteitä kaupungin oman rakennuskannan vähäpäästöisyyden edistämiseksi. Tavoitteisiin pääseminen edellyttää, että kaikki tilojen suunnitteluun, rakentamiseen ja käyttöön liittyvät osapuolet sitoutuvat yhteisiin toimenpiteisiin. Toimialan tilojen toteutuksessa kaupunkiympäristön toimiala huomioi em. toimenpiteet.

Toimiala edistää käytössään olevien tilojen monipuolisempaa ja laajempaa käyttöä iltaisin ja viikonloppuisin. Tämä nostaa energiankulutusta, mutta on kaupungin kokonaiskulutuksen kannalta suotuisempaa. Toimitilojen kiinteistönhoidosta vastaa kaupunkiympäristön toimiala. Toimialalla on käytössään tiloja 700 osoitteessa.

Sitovien tavoitteiden kytkeytyminen kaupunkistrategiaan

Tavoite 1

Mahdollistamme jokaiselle oppijalle yksilöllisesti sopivia tapoja oppia ja opiskella

Tavoite kytkeytyy kiinteästi strategiaan. Eriarvoistumisen ja syrjäytymisen ehkäisy ovat kasvatuksen ja koulutuksen ydintoimintaa. Kasvatus ja koulutus itsessään lisää ja edistää terveyttä ja hyvinvointia. Eri ikäisten oppijoiden osallisuutta yhteiskuntaan vahvistetaan palveluilla, jotka toteutetaan moniammatillisena yhteistyönä muiden toimijoiden kanssa.

Tasa-arvoisten koulutusmahdollisuuksien ja yksilöllisten oppimis- ja opiskelutapojen tarjoaminen digitalisaatiota hyödyntäen jokaiselle helsinkiläiselle lapselle ja nuorelle on elinvoimaisen ja hyvinvoivan Helsingin perusta. Suomen- ja ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen saatavuus vetovoimaisina lähipalveluina edesauttaa osaltaan tavoitteen toteutumista. Lisäksi toisen asteen koulutus sekä muut aikuiskoulutuksen vaihtoehdot edistävät työllisyyttä.

Tavoite 2

Käytämme koko kaupunkia oppimisen ja työnteon ympäristönä

Tavoite kannustaa toimialaa käyttämään Helsinkiä alustana, joka tarjoaa erilaisia kaupunki-, luonto- ja virtuaaliympäristöjä. Oppimisen ja työnteon tiloina hyödynnetään toimialan tiloja monipuolisesti sekä käyttäen muiden toimialojen ja toimijoiden tiloja. Tavoitetta toteutetaan tiiviissä yhteistyössä kulttuuri ja vapaa-ajan toimialan kanssa.

Toimiala avaa tilojaan edelleen muiden toimijoiden käyttöön päiväkotien aukioloaikojen ja kouluaikojen ulkopuolella. Tämä lisää harrastustoimintamahdollisuuksia ja elävöittää alueita ja kaupunginosia.

Toimialan henkilöstösuunnitelma 2020–2022

Henkilöstötarpeiden määrällisen ja laadullisen ennakkoinnin tavoitteena on vastata toiminnan tarpeista, strategiakauden tavoitteista sekä lainsäädännöstä ja muista toimintaympäristön muutoksista esille tuleviin tarpeisiin. Kaupunkitasolla osaavan henkilöstön saatavuuden ja rekrytoinnin vaikeudet on tunnistettu merkittävimmäksi henkilöstöriskiksi erityisesti varhaiskasvatuksessa ja osassa opetustehtäviä. Tämä henkilöstöriski voi toteutuessaan vaikeuttaa merkittävästi kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista.

Varhaiskasvatuksessa jatketaan varhaiskasvatustilain (540/2018) mukaisen henkilöstörakenteen suunnitelmallista toteuttamista seuraamalla päiväkotien henkilöstörakennetta ja rekrytoimalla varhaiskasvatuksen opettajia varhaiskasvatuksen lastenhoitajien sijaan. Henkilöstörakenteen muutos aiheuttaa lisää henkilöstökustannuksia aina vuoteen 2030 asti. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen henkilöstövajeen arvioidaan näkyvän henkilöstövuokrausmäärien kasvuna.

Varhaiskasvatuksen johtamisrakenteita tuetaan vahvistamalla johtamisresurssia isoimmista varhaiskasvatustyksiköissä.

Perusopetuksen oppilasmäärän kasvuun varaudutaan esittämällä perustettavaksi uusia luokanopettajan virkoja. Virkaa hoitavien opettajien lisäksi opetustehtäviin palkataan opetuksen järjestämisen edellyttämä määrä tuntiopettajia.

Oppilasmäärältään suurimpien peruskoulujen johtamisrakenteiden uudistamista jatketaan suunnitelmakaudella lisäämällä koulujen johtamisresurssia. Muutokseen varaudutaan esittämällä perustettavaksi uusia apulaisrehtorin virkoja.

Koulunkäyntiavustajien palvelussuhteita vakinaistetaan palvelutarvetta vastaavasti. Tämän seurauksena koulunkäyntiavustajapalveluiden ostot Seure Henkilöstöpalvelut Oy:stä vähenevät jonkin verran.

Oppilas- ja opiskelijahuoltohenkilöstön tarve kasvaa muutamalla vakanssilla vuonna 2020. Kaupunki järjestää psykologi- ja kuraattoripalveluita myös muiden Helsingissä toimivien koulutuksen järjestäjien oppilaille ja opiskelijoille.

Ammatillisessa koulutuksessa kehitetään ja vakiinnutetaan edelleen reformin ja uuden organisaatiomallin mukaista toimintaa. Määräaikaisten tuntiopettajien määrän arvioidaan jonkin verran vähenevän suunnittelukaudella.

Myös lukioiden johtamisrakenteita uudistetaan suunnitelmakaudella esittämällä perustettavaksi uusia apulaisrehtorin virkoja.

Hallinnon henkilöstösuunnitelma perustuu kaupungin hallinto- ja tukipalvelujen henkilöstömäärän tavoitetasoon.

Ulkoisella rahoituksella toteutettaviin hankkeisiin palkataan projektin edellyttämä projektihenkilöstö.

Nykyisestä vakinaisesta henkilöstöstä arviolta 800 (7,6 %) saavuttaa eläkeiän vuosina 2020–2022. Tämän lisäksi eläkeiän jo saavuttaneita työskentelee arviolta noin 350 henkilöä. Eniten ennakoitua eläkepoistumaa on varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen esimiehissä, hallinto- ja tukipalveluissa sekä ammatillisessa koulutuksessa. Muuksi henkilöstön lähtövaihtuvuudeksi arvioidaan suunnitelmakaudella noin 1000 henkilöä.

Suunnitelmakaudella jatketaan toimenpiteitä henkilöstön saatavuuden edistämiseksi. Henkilöstövajetta toimialalla on erityisesti varhaiskasvatuksen opettajan- ja varhaiskasvatuksen erityisopettajan sekä perusopetuksessa erityisluokanopettajan tehtävissä. Ruotsinkielisissä palveluissa henkilöstövajetta on myös luokanopettajan ja lastenhoitajan tehtävissä. Tähän vastataan toimialalla rekrytoinnin ja ennakoivan rekrytoinnin keinoin, mm. tiivistämällä yhteistyötä yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen henkilöstövajeen arvioidaan näkyvän henkilöstövuokrausmäärien kasvuna.

Työvoimapulaan vastataan toimialalla ennakoivan rekrytoinnin ja rekrytoinnin keinoin mm. tiivistämällä yhteistyötä yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten kanssa sekä vaikuttamalla valtakunnallisiin koulutuspaikkojen määrää suunnitteleviin tahoihin. Lisäksi edistetään henkilöstön pätevyitysmiskoulutusmahdollisuuksia varhaiskasvatuksen opettajan, varhaiskasvatuksen lastenhoitajan ja varhaiskasvatuksen sosionomin sekä perusopetuksen erityisopetuksen tehtäviin.

Henkilöstön hyvinvointi ja johtaminen

Henkilöstön osaamisen kehittäminen perustuu strategiakaudelle laadittuun osaamisen kehittämissuunnitelmaan, jossa määritellään painopistealueet osaamisen ja johtamisen kehittämiseksi. Toimialalla keskitytään vuoden 2021 loppuun asti digitalisaatioon, pedagogiikkaan, työelämätaitoihin, asiakaslähtöisyyteen ja osallisuuteen sekä viestintään ja vuorovaikutukseen liittyvän osaamisen vahvistamiseen. Lisäksi strategiakaudella painotetaan talous-, hankinta, hanke- ja turvallisuusosaamisen kehittämistä. Kaupunkistrategiaan pohjautuen myös johtamisen kehittäminen on keskeisessä roolissa koko strategiakauden ajan. Johtamisen kehittämisessä toimialalla painottuvat asiakaslähtöinen ja eettinen johtajuus sekä osaajien johtaminen.

Toimialan hyvinvointisuunnitelmassa määritellään vuosittaiset painopistealueet työhyvinvoinnin kehittämiseksi. Strategiakauden kaupungin yhteisinä painopistealueina jatkuvat työkykyjohtamisen kehittäminen ja työturvallisuusriskien ennakoiminen. Lisäksi vuodelle 2020 tullaan määrittelemään 1-2 toimialatasoista tavoitetta.

Toimialan tilankäyttösuunnitelma 2020–2022

Varhaiskasvatussuunnitelma ja opetussuunnitelma sekä oppimisen digitalisaatio mahdollistavat uudenlaisen ja tilatehokkaamman palvelurakennuksen sekä ympäristön tilojen käytön. Tehokkuutta lisätään myös tilojen yhteiskäytöllä sekä kaupungin muiden tilojen suunnitelmallisella käytöllä. Hankkeissa toteutettavat muuntojoustavat opetustilat lisäävät tilatehokkuutta, jota parannetaan asiakaspaikkoja lisäämällä.

Vuosittaisen palvelutilaverkkotarkastelun avulla arvioidaan ja tehostetaan toimialan tilankäyttöä. Varhaiskasvatuksessa luovutaan pienistä yksiköistä ja sijoitetaan toimintaa kaupungin omistamiin tiloihin. Palvelujen yhteishankkeissa voidaan yhteisillä keittiö-, ruokasali-, liikunta- ja hallinnon tiloilla tehostaa tilankäyttöä.

Sekä ammatillisen koulutuksen reformi, että opetuksen keskittäminen tulevaisuudessa Roihupellon kampukselle tulee tehostamaan ammatillisen koulutuksen tilankäyttöä merkittävästi.

Vapaa sivistystyö keskittää toimintaansa toimialan tiloissa, mikä vähentää valvonta- ja siivouskuluja.

Ylimääräisistä tiloista luovutaan alueilla, joissa asiakasmäärä laskee pysyvästi. Uusilla ja kasvavan asiakasmäärän alueilla huolehditaan palvelujen oikea-aikaisesta toteutuksesta. Perusparannusten yhteydessä tarvittavien väistötilojen käyttö ja kustannukset optimoidaan käyttämällä niitä useiden lähekkäin sijaitsevien kohteiden väistötiloina peräkkäin.

Palvelutilojen investointihankkeissa on huomioitu kaupunkistrategian tavoitteiden lisäksi tilojen oikea-aikaisuus ja rakennushankkeiden pitkäaikainen vaikuttavuus palveluihin. Turvallisuus ja terveellisyys, energiatehokkuuden, ylläpitokustannusten ja tilankäytön tehostaminen sekä palvelujen kokonaiskustannusten vähentäminen ovat kriteerejä hankkeiden priorisoinnissa.

Kaupunkiympäristön esittämällä uusilla rakentamisen toteutusmalleilla haetaan hankkeiden nopeampaa toteutusta, laajaa osallistamista ja kokonaiskustannusten- sekä ylläpidon vertailukokemusta. Jakomäen sydän-rakennushanke sisältää useita palveluita ja toteutetaan laajasti osallistavana allianssitoteutusmallina, myös Pakilan alueen hankkeet toteutetaan allianssimallina. Vuosaaren lukio, Helsingin kielilukio ja Puotilan ala-asteen hankkeet toteutetaan elinkaarimallilla.

Roihupellon kampukselle keskittyvä ammatillinen koulutus on tärkeä ja merkittävä osa toimialan ammatillisen koulutuksen tilastrategiaa.

Kaupungin talonrakennushankkeiden rakentamisohjelmaluonnoksessa on toimialalla yhteensä 117 hanketta, joista uudis- ja lisärakennushankkeita on 53 ja korjaushankkeita on 50. Hankkeista 14 on suunniteltu toteutettavaksi osake- ja vuokrahankkeena.

Rakentamishjelmassa olevien hankkeiden lisäksi toimialalla toteutetaan vuosittain lukuisia pieniä toiminnallisia muutoshankkeita.

Tilankäytön tehostamisen seurauksena kiinteistöjen ilmanvaihdon ja muiden teknisten järjestelmien sekä saniteetti- ja ruokahuollon tilojen lisääntynyt tarve aiheuttaa erikokoisia perusparannus- ja korjaustarpeita, jotka toteutuessaan nostavat toimialan vuokratukustannuksia suunnitelmakaudella 2020 - 2029.

Alueiden elinvoimaisuutta lisätään kaupunkitoimijoiden tilojen yhteiskäytöllä. Tilojen kansalaiskäyttöä helpotetaan ja kulunvalvontaa tehostetaan. Varausjärjestelmiä sähköistetään ja yhtenäistetään yhteistyössä muiden toimialojen kanssa. Toimiala avaa tilojaan edelleen muiden käyttöön päiväkotien aukioloaikojen ja kouluajkojen ulkopuolella. Rakennushankkeiden tilasuunnittelussa ja kulunvalvonnassa huomioidaan muiden toimitiloja käyttävien tarpeet. Kaupunkitasolla yhteiskäytöllä saavutetaan kustannussäästöjä, kun toimialojen tilojen kokonaistilarave vähenee.

Digitalisaatio ja tietotekniikka palvelutuotannon ja prosessien kehittämisessä

Kasvatuksen ja koulutuksen on vastattava ennalta yhteiskunnan ja työelämän tuleviin haasteisiin. Yhteiskunta ja työelämä ovat pitkälle digitalisoituneet ja muuttuvat kiihtyvällä tahdilla. Digitalisaatio tuo merkittävää pedagogista lisäarvoa oppijan kasvuun ja kehitykseen.

Opetuksen digitalisaatio on uusien opetussuunnitelmien toteuttamista ja pedagogisen toimintakulttuurin muutosta. Tämän muutoksen mahdollistaa toimiva tietoteknologinen ympäristö.

Opetuksen ja kasvatuksen digitalisaation edistämistä jatketaan asiakastarpeiden määrittelyllä yhdessä asiakkaiden kanssa. Työkaluina käytetään pedagogisia käyttökuvauksia, joiden pohjalta laaditaan yhdessä koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa pedagogisen kehittämisen roadmap. Roadmap kuvaa koulun tai päiväkodin oman vision siitä, miten oppiminen uudistuu ja millä aikataululla. Roadmapin pohjalta otetaan innovatiivisia teknologiakokeiluita käytäntöön tietohallinnon kanssa. Pedagogiset käyttökuvaukset luovat lähtökohdan myös tilasuunnittelulle.

Keskeinen kehittämiskohde Lapsen opinpolku -palvelu tarjoaa varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen osalta asiakasohjauksen, hakemisen ja sijoittamisen tulisi muodostaa sujuvan digitaalisesti toimivan kokonaisuuden, joka on asiakkaalle helpokäyttöinen, optimoi tarpeet ja resurssien käytön

Pedagogisen ja teknologisen osaamisen kehittäminen ja osaajien johtaminen jatkuvat edelleen vahvana. Muutosviestintä on keskeinen johtamisen työkalu.

Toimialan tietohallinto jatkaa tietojärjestelmäkokonaisuuden rakentamista koko toimialan tarpeista lähtien. Tämä tarkoittaa asiakastietojärjestelmän, sähköisten oppimisympäristöjen, digitaalisen oppimateriaalin ja tekoälypohjaisen analytiikan järjestelmäkehitystyötä. Helsingin kaupungin digitalisaatio-ohjelma tarjoaa perustan, jota toimialan digitalisaation jatkotyössä voidaan hyödyntää ja jonka avulla nykyaikaisissa moderneissa sähköisissä palveluissa tarvittava pilvitransformaatio voidaan toteuttaa. Lisäksi toimiala vastaa Helsingin kaupungin digitalisaatio-

ohjelman osana esiopetuspaikan tarjoamisesta proaktiivisesti kokeiluna 2020 ja myöhemmin kokonaisvaltaisena uudistettuna palveluna.

Digitalisaatio-ohjelmassa 2016-2019 toimitettiin kouluille ja varhaiskasvatukseen tietoteknisiä laitteita, joista ensimmäisten erien toteutus on elinkaarensa päässä jo vuonna 2020. Tietoteknisten laitteiden elinkaarisuunnitelma tehdään vuosille 2020-2023. Suunnitelman pohjalta laaditaan määrärahatarve osana talousarviosuunnittelua.

Ydintoiminnan digitalisaation edistäminen kehittää myös hallinnon prosesseja ja palveluita. Prosessien sähköistäminen päästä-päähän muuttaa ja suoraviivaistaa laajasti toimintaa ja edellyttää muutosjohtamista ja muutoskykyä koko organisaatiolta.

Helsingin kaupungin strategian mukaisesti toimialalla rakennetaan älykoulun toimintamalli, jossa innovoidaan ja toteutetaan tulevaisuuden pedagogisia ratkaisuja ja jossa teknologialla on merkittävä rooli uusien ratkaisujen toteutuksessa. Toimintamallin kehittämisessä hyödynnetään myös yritysysteistyötä ja ketteriä kokeiluja, joissa toteutetaan malli ideasta kokeiluun ja selvitetään, kuinka kokeilusta päästään käytäntöön.

TALOUSARVION SEURANNASSA TARKASTELTAVAT TAVOITTEET

Sitovat toiminnan tavoitteet

Kaupunki-strategian teema	Sitova toiminnan tavoite	Sitovan toiminnallisten tavoitteiden mittarit	Kaupunki-yhteiset yhteissuunnittelun teemat
<p>Maailman toimivin kaupunki</p> <p>Kestävän kasvun turvaaminen kaupungin keskeinen tehtävä</p> <p>Uudistuvat palvelut</p>	<p>TAVOITE 1</p> <p>Mahdollista mme jokaiselle oppijalle yksilöllisesti sopivia tapoja oppia ja opiskella.</p>	<p>Varhaiskasvatus Digitaalisen ryhmäportfolion käyttöön otetaan jokaisessa päiväkodin lapsiryhmässä ja leikkipuistoissa. Portfolio kootaan kaikissa yksiköissä yhtenäiselle verkkoalustalle/digitaaliseen oppimisympäristöön.</p> <p>Perusopetus Erityisen tuen oppilaista (integraatiossa ja erityisluokalla opiskelevat) aiempaa useammalle varmistetaan mahdollisuus opiskella omassa lähikoulussaan. Suomenkielisessä perusopetuksessa tavoite on 66%. Ruotsinkielisen perusopetuksen tavoite on +2 % vuoden 2019 osuuteen verrattuna. <i>Luvuissa ei oteta huomioon kaupunkitason keskitettyä erityisen tuen palvelua (TOI, POY, EAU, SLI, EKU, erityiskoulut, tuetut erityisluokat, sairaalaopetus).</i></p> <p>Suomenkielinen lukiokoulutus Jokaisessa lukiossa vähintään 20 % opiskelijoista on suorittanut oppiainerajat ylittävän kurssin, jonka useamman eri aineen opettajat tai erityisopettaja ja aineryhmän opettajat ovat suunnitelleet ja toteuttaneet yhdessä.</p> <p>Ruotsinkielinen lukiokoulutus Aineopettajat pitävät henkilökohtaisen oppimiskeskustelun vähintään 95 %:n kanssa aloittavista opiskelijoista. Keskustelut järjestetään kolmen ensimmäisen jakson jälkeen kevään 2020 aikana.</p> <p>Ammatillinen koulutus Negatiivinen keskeyttäminen vähenee yhden prosenttiyksikön vuoteen 2019 verrattuna.</p> <p>Vapaa sivistystyö Verkkokurssien ja -lentojen määrä kasvaa vähintään 20% vuoteen 2019 verrattuna.</p>	<p>Strategia nuorten syrjäytymishaasteen ratkaisemiseen</p> <p>Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinoinnin ja johtamisrakenteen valmistelu</p> <p>Osallisuus</p> <p>Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen</p> <p>Työllisyys</p>
<p>Maailman toimivin kaupunki</p> <p>Kestävän kasvun turvaaminen kaupungin keskeinen tehtävä</p> <p>Uudistuvat palvelut</p>	<p>TAVOITE 2</p> <p>Käytämme koko kaupunkia oppimisen ja työnteon ympäristönä.</p>	<p>Varhaiskasvatus Jokainen varhaiskasvatusyksikkö toteuttaa vähintään yhden ainakin kaksi viikkoa kestävän laaja-alaisen ilmiöpohjaisen kokonaisuuden, jossa liikutaan ja käytetään koko kaupunkia oppimisen ja työnteon ympäristönä.</p> <p>Perusopetus (yhteinen tavoite kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan kanssa) Luodaan yhteistyörakenteet kulttuurin ja vapaa-ajan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialojen välille. Tavoitteena on, että jokaisella perusopetuksen alueella on luotu kulttuuripolut, joissa on toimintaa jokaiselle vuosiluokalle. Toimintaa on toteutettu jokaisessa koulussa vähintään yhdellä vuosiluokalla.</p> <p>Lukiokoulutus Nuorten lukiokoulutus: Vähintään 95 % opiskelijoista osallistuu aineenopettajan ja opiskelijoiden yhdessä suunnittelemiin opetussuunnitelman mukaisiin opintokäynteihin. (yritykset, työpaikat, korkeakoulut) Aikuisten lukiokoulutus: Vähintään 30 %:ssa lukion kursseja toteutetaan opintokäynti.</p> <p>Ammatillinen koulutus Työpaikalla tapahtuva oppiminen kasvaa 10 000 päivällä verrattuna vuoteen 2019.</p> <p>Vapaa sivistystyö Kurssilaisten määrä kasvaa Koillis- ja Itä-Helsingin alueilla vähintään 5% verrattuna vuoteen 2019.</p>	<p>Strategia nuorten syrjäytymishaasteen ratkaisemiseen</p> <p>Liikkumishjelma</p> <p>Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinoinnin ja johtamisrakenteen valmistelu</p> <p>Kaupungin tilojen käyttö</p> <p>Osallisuus</p>

Toimialojen yhteiset tavoitteet

Kaupunki-strategian teema	Toiminnan tavoite	Toimialojen yhteisten tavoitteiden mittarit	Kaupunkiyhteiset yhteissuunnittelun teemat
Maailman toimivin kaupunki	Lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy	Koko kaupungin yhteinen hyvinvoinnin ja terveyden (HYTE) tavoite: Lisätään yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutusta edistäviä harraste- ja vapaa-ajan toimintaa kouluihin ja muihin lasten ja perheen arkiympäristöihin.	Mukana-ohjelma Palvelujen saavutettavuus Osallisuus Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Liikkumisohjelma
		Yhteinen tavoite sosiaali- ja terveystoimen kanssa: Vahvistetaan ennalta ehkäisevää työtä lapsiperheiden sosiaaliohjauksen ja varhaiskasvatuksen yhteistyömuotona, etsitään uusia yhteistyön tapoja, lisätään palveluohjausta ja tiedotusta lapsiperheiden sosiaaliohjauksesta. Kokeilut aloitetaan Koillis-Helsingissä alueellisen varhaiskasvatuksen ja lapsiperheiden sosiaaliohjauksen yhteistyönä.	Mukana-ohjelma Harrastustoiminta Osallisuus Liikkumisohjelma Palvelujen saavutettavuus
		Yhteinen tavoite sosiaali- ja terveystoimen kanssa: <ul style="list-style-type: none"> Suunnitellaan yhdessä sosiaali- ja terveystoimen kanssa lasten mielenterveysongelmien palveluketju ja käynnistetään se tehtävän suunnitelman mukaisesti portaittain. Suunnitellaan yhdessä sosiaali- ja terveystoimen ja HUS:n kanssa nuorten mielenterveysongelmien palveluketju ja käynnistetään se tehtävän suunnitelman mukaisesti portaittain. 	Mukana-ohjelma Palvelujen saavutettavuus Osallisuus Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Liikkumisohjelma
Uudistuvat palvelut	Alueiden elinvoimaisuus, kaupunki-rakenteen toiminnallisuus	Yhteinen tavoite kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan kanssa: Kolmessa koulussa kokeillaan tilavarausta, maksamista ja kulunvalvontaa digitaalisesti yhteistyössä kulttuuri ja vapaa-ajan toimialan kanssa yhteistyössä.	Asukaslähtöisyys Harrastustoiminta Osallisuus Elävät kaupunginosat Kaupungin tilojen käyttö

Asiakas- ja suoritemäärät sekä tunnusluvut

Asiakas- ja suoritemäärät

	TP 2018	TA 2019	Ennuste 2019	2020 TAE	Muutos TA 2019 - TAE 2020	Muutos TA 2019 - TAE 2020	2021 TSE	2022 TSE
VARHAISKASVATUS								
Hoidossa olevat alle kouluikäiset lapset 31.12.	39 520	40 346	39 919	38 842	-1 504	-3,73 %	38 669	38 805
Suomenkielinen varhaiskasvatus	37 307	38 008	37 575	36 443	-1 565	-4,12 %	36 246	36 382
Omissa päiväkodeissa	23 698	24 868	24 670	24 110	-758	-3,0 %	24 282	24 457
Ostopalvelupäiväkodeissa (sis. maksusit.)	448	350	400	400	50	14,3 %	400	400
Perhepäivähoidossa	782	800	730	607	-193	-24,1 %	521	500
Lasten kotihoidontuki, sisältää molemmat kieliryhmät	7 812	7 140	7 250	6 751	-389	-5,4 %	6 379	6 323
Yksityishoidontuki, sisältää molemmat kieliryhmät	3 666	3 850	3 675	3 875	25	0,6 %	4 014	4 102
Kerhoissa	901	1 000	850	700	-300	-30,0 %	650	600
Lapsia esiopetuksessa	5 506	5 720	5 720	5 680	-40	-0,7 %	5 630	5 650
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus	2 213	2 338	2 344	2 399	61	2,6 %	2 423	2 423
Omissa päiväkodeissa	1 917	2 033	2 038	2 105	72	3,5 %	2 129	2 129
Ostopalvelupäiväkodeissa (sis. maksusit.)	214	210	210	210	0	0,0 %	210	210
Perhepäivähoidossa	82	95	96	84	-11	-11,6 %	84	84
Lapsia esiopetuksessa	466	480	487	450	-30	-6,3 %	476	460
KOULULAISTEN ILTAPÄIVÄTOIMINTA								
Koululaisten iltapäivätoiminta leikkipuistoissa	3 728	3 200	3 040	3 864	664	20,8 %	3 910	3 897
Perusopetuslain mukaisessa kaupungin järjestämässä iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	1 448	1 400	1 150	1 200	-200	-14,3 %	1 400	1 600
Perusopetuslain mukaisessa muiden järjestämässä avustettavassa iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	5 574	5 800	6 100	6 500	700	12,1 %	6 600	6 700
Perusopetuslain mukaisessa kaupungin järjestämässä kehitysvammaisten lasten iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	336	290	356	360	70	24,1 %	360	370
PERUSOPETUS								
Suomenkielinen perusopetus	42 530	44 069	43 867	45 033	964	2,2 %	46 424	47 751
Ruotsinkielinen perusopetus	3 555	3 682	3 686	3 839	157	4,3 %	4 002	4 137
LUKIOKOULUTUS								
Suomenkielinen lukiokoulutus	8 580	8 601	8 694	8 799	198	2,3 %	8 879	8 910
Lukiokoulutus	7 327	7 380	7 442	7 545	165	2,2 %	7 625	7 656
Lukiokoulutus	7 280	7 326	7 389	7 491	165	2,3 %	7 571	7 602
Valmistava opetus	47	54	53	54	0	0,0 %	54	54
Ruotsinkielinen lukiokoulutus	1 253	1 221	1 252	1 254	33	2,7 %	1 254	1 254
AMMATILLINEN KOULUTUS								
Ammatillinen koulutus opiskelijavuosina	9 998	9 119	9 119	9 119	0	0,0 %	9 119	9 119
Muu ammatillisen koulutuksen järjestämä koulutus	7 636	7 147	7 147	7 147	0	0,0 %	7 147	7 147
Työpajatoiminta, opiskelijamäärä henkilötyövuosina	98	132	132	132	0	0,0 %	132	132
Perusopetuksen lisäopetus oppilasmäärä	88	40	40	40	0	0,0 %	40	40
valtionosuuteen oikeuttava lisäkoulutus	281							
oppisopimuskoulutus	1 895	1 800	1 800	1 800	0		1 800	1 800
VAPAA SIVISTYSTYÖ								
Suomenkielinen vapaa sivistystyö								
Opetustunnit	101 227	101 500	101 500	106 000	4 500	4,4 %	106 000	106 000
Maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon opetustunnit		1 062	1 062	1 412	350	33,0 %	1 412	1 412
Kurssilaiset, kurssipaikan saaneet	87 095	78 000	78 000	83 000	5 000	6,4 %	83 000	83 000
Ruotsinkielinen vapaa sivistystyö								
Opetustunnit	22 613	22 500	22 500	22 100	-400	-1,8 %	22 100	22 100
Maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus, opetustunnit		0	400	400	400		400	400
Kurssilaiset, kurssipaikan saaneet	15 488	17 000	17 000	17 000	0	0,0 %	17 000	17 000
Vapaa sivistystyö, opetustunnit	123 840	124 000	125 462	129 912	5 912	4,8 %	129 912	129 912
Kurssilaiset, kurssipaikan saaneet	102 583	95 000	95 000	100 000	5 000	5,3 %	100 000	100 000
Kotikuntakorvausten perusteena olevat oppilasmäärät								
- Helsingin kaupungin järjestämässä esi- ja perusopetuksessa olevat muiden kuntien oppilaat	626	504	494	494	-10	-2,0 %	494	494
- Muiden koulutuksen järjestäjien esi- ja perusopetuksessa olevat helsinkiläiset oppilaat	8 750	8 829	9 043	9 043	214	2,4 %	9 043	9 043

Vaikuttavuus

	TP 2018	TA 2019	Ennuste 2019	2020 TAE	2021 TSE	2022 TSE
Suomen- ja ruotsinkielinen varhaiskasvatus						
Osallistumisaste kaikki palvelut yhteensä (suomen- ja ruotsinkieliset varhaiskasvatuspalvelut, yksityisen hoidon tuki ja kotihoiton tuki)						
- 0-2 –vuotiaat	68 %		67 %	67 %	67 %	68 %
- 3-5- vuotiaat	94 %		94 %	95 %	95 %	96 %
- 5- vuotiaat	96 %		96 %	95 %	96 %	97 %
- 6- vuotiaat	96 %		97 %	97 %	97 %	97 %
- 0-6-vuotiaat	83 %		84 %	84 %	85 %	86 %
Varhaiskasvatuksen osallistumisaste kaikki palvelut yhteensä (suomen- ja ruotsinkieliset varhaiskasvatuspalvelut ja yksityisen hoidon tuki)						
- 0-2 –vuotiaat	32 %	33 %	33 %	34 %	35 %	36 %
- 3-5- vuotiaat	90 %	90 %	91 %	92 %	93 %	94 %
- 5- vuotiaat	94 %	94 %	94 %	94 %	95 %	96 %
- 6- vuotiaat	95 %	97 %	96 %	96 %	96 %	96 %
Osallistumisaste kaupungin suomenkieliset varhaiskasvatuspalvelut (kaupungin päiväkodit, ostosopimuspäiväkodit ja perhepäivähoito)						
- 0-2 –vuotiaat	27 %	28 %	28 %	28 %	29 %	30 %
- 3-5- vuotiaat	78 %	78 %	78 %	79 %	79 %	80 %
- 5- vuotiaat	81 %	83 %	81 %	81 %	81 %	82 %
- 6- vuotiaat	86 %	88 %	87 %	87 %	87 %	87 %
Osallistumisaste kaupungin ruotsinkieliset varhaiskasvatuspalvelut (kaupungin päiväkodit, ostosopimuspäiväkodit ja perhepäivähoito)						
- 0-2 –vuotiaat	38 %	38 %	39 %	40 %	40 %	40 %
- 3-5- vuotiaat	88 %	90 %	89 %	89 %	89 %	89 %
- 5- vuotiaat	92 %	92 %	92 %	92 %	92 %	92 %
- 6- vuotiaat	107 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Osallistumisaste tuettu palvelutuotanto yksityishoidontuki						
- 0-2 –vuotiaat	4 %	5 %	5 %	5 %	5 %	5 %
- 3-5- vuotiaat	12 %	12 %	12 %	12 %	12 %	13 %
- 5- vuotiaat	12 %	11 %	12 %	12 %	12 %	12 %
- 6- vuotiaat	8 %	7 %	8 %	8 %	8 %	8 %
Osallistumisaste tuettu palvelutuotanto kodinhoidontuki						
- 0-2 –vuotiaat	36 %	33 %	34 %	33 %	32 %	32 %
- 3-5- vuotiaat	4 %	3 %	3 %	3 %	2 %	2 %
- 5- vuotiaat	2 %	2 %	2 %	1 %	1 %	1 %
- 6- vuotiaat	1 %	2 %	1 %	1 %	1 %	1 %

	TP 2018	TA 2019	Ennuste 2019	2020 TAE	2021 TSE	2022 TSE
Suomenkielinen perusopetus						
Peruskoulun päättötodistuksen saaneet	99 %	98 %	99 %	99 %	99 %	99 %
Perusopetuksen oman oppilaaksiottoalueen koulun valinneet 1 luokan oppilaat	93 %	86 %*	93 %	93 %	93 %	93 %
Perusopetuksen oman oppilaaksiottoalueen koulun valinneet 7 luokan oppilaat	84 %	75 %*	84 %	84 %	84 %	84 %
*) ei sisällä sopimus-, yksityis-, eikä valtionkouluja						
Ruotsinkielinen perusopetus						
Peruskoulun päättötodistuksen saaneet	99 %	99 %	99 %	99 %	99 %	99 %
Perusopetuksen oman oppilaaksiottoalueen koulun valinneet 1 luokan oppilaat	98 %	89 %*	97 %	97 %	97 %	97 %
Perusopetuksen oman oppilaaksiottoalueen koulun valinneet 7 luokan oppilaat	95 %	89 %*	95 %	95 %	95 %	95 %
*) ei sisällä sopimus-, yksityis-, eikä valtionkouluja						
Suomenkielinen lukiokoulutus						
Ylioppilaskirjoitusten tulokset (ero valtak. keskiarvoon)	0,1 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Läpäisyaste	83,3 %	85,4 %	85,4 %	85,4 %	85,4 %	85,4 %
Keskeyttäminen negatiivinen	3,0 %	1,3 %	1,3 %	1,3 %	1,3 %	1,3 %
Ruotsinkielinen lukiokoulutus						
Ylioppilaskirjoitusten tulokset (ero valtak. keskiarvoon)	0,3 %	0,0 %	0,3 %	0,3 %	0,3 %	0,3 %
Läpäisyaste	98,5 %	93 %	95 %	95 %	95 %	95 %
Keskeyttäminen negatiivinen	1,2 %	1,2 %	1,2 %	1,2 %	1,2 %	1,2 %
Ammatillinen koulutus						
Keskeyttämiset, negatiiviset	11,1 %	10,3 %	9,2 %	8,2 %	8,2 %	8,2 %
Järjestämisluvan käyttöaste	98,6 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Yksikkökustannukset, tuottavuuskehitys sekä tuottavuuden kehittymistä kuvaavat tunnusluvut

Yksikkökustannukset

	2018 TP	2019 TA	Ennuste			
			2019	2020 TAE	2021 TSE	2022 TSE
Varhaiskasvatus, esiopetus ja leikkipuisto sekä iltapäivätoiminta						
Keskimääräiset nettomenot (€/lapsi)						
Suomenkielinen varhaiskasvatus	9 445	9 671	9 804	10 341	10 623	10 877
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus	11 168	11 454	10 953	12 035	12 413	12 783
Keskimääräiset nettomenot (€/oppilas/opiskelija)						
Suomenkielinen esi- ja perusopetus	9 170	9 440	9 541	9 713	9 975	10 212
Suomenkielinen lukio- ja aikuislukio- ja aikuiskoulutus	7 521	8 125	8 157	8 529	8 759	8 980
Ruotsinkielinen esi- ja perusopetus	9 923	10 291	10 720	10 355	10 596	10 848
Ruotsinkielinen lukio- ja aikuiskoulutus	8 387	8 906	9 540	9 318	9 658	10 000
Ammatillinen koulutus **	11 997	14 243	12 767	13 375	13 863	14 353
Vapaa sivistystyö nettomenot (€/opetustunti)						
Suomenkielinen vapaa sivistystyö	138	124	125	122	127	130
Ruotsinkielinen vapaa sivistystyö	127	143	147	140	145	149

*) kyseessä suomenkielisen ja ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen keskimääräinen hinta

***) 2020 TAE opiskelijavuodet 9998

Tuottavuus

	2018	2019	Ennuste			
			2019	2020	2021	2022
Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kokonaistuottavuus						
2018=100						
Suoriteindeksi	100,0	102,2	101,5	101,5	102,8	104,1
Kustannusindeksi	100,0	103,5	104,2	105,7	110,1	113,9
Tuottavuusindeksi	100,0	98,7	97,4	96,0	93,4	91,4

Tuottavuus on laskettu huomioiden suoritteet ja kustannukset kaupungin itse tuottamissa varhaiskasvatus-, opetus- ja koulutuspalveluissa.

Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2018–2022

	2018	2019	Ennuste			
			2019	2020	2021	2022
htm²/asiakas						
Päiväkodit	9,71	9,65	9,65	10,15	10,32	10,62
Peruskoulut	12,08	11,84	11,84	11,63	11,30	11,11
Lukio	9,27	9,33	9,33	9,14	9,54	9,23
Stadin ammattiopisto	15,08	15,59	15,59	15,59	15,59	16,38
Työväenopistot	0,90	0,97	0,97	0,93	0,93	0,93

B KESKEISIMMÄT TOIMENPITEET KAUPUNKISTRATEGIAN TOTEUTTAMISEKSI

Kaupunki-strategian teema	Toimenpiteet	Keskeisimmät toimialatason strategiamittarit
Maailman toimivin kaupunki	Toimiala tarjoaa laadukkaat varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen lähipalvelut, kaikille helsinkiläisnuorille toisen asteen koulutusmahdollisuudet, aikuiskoulutusta ammattitaidon kehittämiseen sekä asiakaslähtöisen ja monialaisen vapaan sivistystyön tarjonnan aikuisväestölle.	<ul style="list-style-type: none"> • Varhaiskasvatuksen osallistumisaste • Lähikoulun valinneiden osuus 1. ja 7. vuosiluokalla • Ilman opiskelupaikkaa jääneet peruskoulun päättäneet (koulutustakuu)
Kestävän kasvun turvaaminen	<p>Eriarvoisuuden vähentäminen ja syrjäytymisen ehkäisy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maksuton varhaiskasvatus 5-vuotiaille (4h/pv) • Mukana-ohjelma • Kiusaamisen vastainen ohjelma • Koulutustakuu <p>Väestöryhmien väliset hyvinvointierot</p> <ul style="list-style-type: none"> • Myönteinen erityiskohtelu • Maahanmuuttajien kasvatuksen ja koulutuksen kehittämissuunnitelma 2018 – 2021 • Osaamiskeskustoiminta <p>Liikkumisen edistäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lapset, oppilaat ja opiskelijat liikkuvat yhä enemmän 	<ul style="list-style-type: none"> • Toimialan sitovan tavoitteen ”mahdollistamme jokaiselle oppijalle yksilöllisesti sopivia tapoja oppia ja opiskella” mittarit palveluittain. • Toimialan sitovan tavoitteen ”käytämme koko kaupunkia oppimisen ja työnteon ympäristönä” mittarit palveluittain • Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevat nuoret • Ilman opiskelupaikkaa jääneet peruskoulun päättäneet (koulutustakuu)
Uudistuvat palvelut	<p>Oppiminen, koulutus, oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Englanninkielisen varhaiskasvatuksen ja opetuksen kaksinkertaistaminen, kiinan kielen opetuksen laajentaminen, kielirikasteisen esiopetuksen ja opetuksen lisääminen • ”Nordiska skolan” konsepti • Myllypuroon osaamiskeskittymä, Urheakampus, Sairaalakoulun tilat <p>Osallisuus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oppilaat ja opiskelijat osallistuvat • Ruuti ja Nuorisoneuvosto • Koulujen johtokunnat, Stadin ammattiopiston ammattiosaamisen toimikunta ja ammatilliset neuvottelukunnat sekä päiväkotien ja koulujen yhdistykset ja toimikunnat työväenopistoissa nettikyselyt <p>Digitalisaatio</p> <ul style="list-style-type: none"> • Digitalisaatiosuunnitelma • Älykoulun konseptointi • Asioinnin tietojärjestelmän kehittäminen (ASTI) • Esiopetuspaikan tarjoaminen proaktiivisesti 	<ul style="list-style-type: none"> • Peruskoulun päättötodistuksen saaneet • Lukion läpäisyaste • Negatiivinen keskeyttäminen lukio- ja ammatillisessa koulutuksessa • Järjestämisluvan käyttöaste, ammatillinen koulutus • Pisa-tulokset • Karvin valtakunnalliset oppimistulokset • Ylioppilaskirjoitusten tulokset (sekä maahanmuuttajien osuus ylioppilaaksi päässeistä)
Vastuullinen taloudenpito	<ul style="list-style-type: none"> • Toimiala sitoutuu tuottamaan laadukkaat palvelut valtuuston vahvistaman strategian mukaisesti annetun talousarvion puitteissa. • Toimiala panostaa järkevään talouden suunnitteluun ja seurantaan. 	<ul style="list-style-type: none"> • Talousarvion yksikkökustannukset (€) toimialojen palveluissa

Erillisohjelma	Toimenpiteet
Päästövähennys-ohjelma	<ul style="list-style-type: none"> • Kasvatus ja koulutuspalveluiden ympäristökasvatuksella on merkittäviä vaikutuksia lasten, nuorten ja aikuisten kestävämmän ja ympäristövastuullisemman elämäntavan omaksumiseen ja ympäristötietouden lisäämiseen. • Toimiala pyrkii päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten toiminnassa ekologisiin valintoihin. Ruoka-, siivous-, kouluisäntä- ja kiinteistöhuoltopalveluiden toiminnassa sekä käytetyissä menetelmissä ja aineissa suositaan ympäristöystävällisiä vaihtoehtoja. • Toimiala edistää käytössään olevien tilojen monipuolisempaa ja laajempaa käyttöä iltaisin ja viikonloppuisin. Tämä nostaa energiankulutusta, mutta on kaupungin kokonaiskulutuksen kannalta suotuisempaa. Toimitilojen kiinteistönhoidosta vastaa kaupunkiympäristön toimiala.

Kaupunkiyhteiset hankkeet	Toimenpiteet
Nuorten syrjäytymishaasteen ratkaiseminen	<ul style="list-style-type: none"> • Mukana-ohjelma. • Myönteisen erityiskohtelun rahoitus • Kiusaamisen vastainen ohjelma • Osaamiskeskus, koulutustakuu, Ohjaamo • Oppilas- ja opiskelijahuolto • Inklusiivisen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kehittäminen
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinointi ja johtamisrakenne	<ul style="list-style-type: none"> • Aktiivinen toimiminen hyte-ryhmässä • Mukana-ohjelma • Maahanmuuttajien kasvatuksen ja koulutuksen kehittämissuunnitelma 2018–2021
Kiinteistöstrategia	<p>Kiinteistöstrategiassa ja sitä täydentävässä toimenpideohjelmassa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ennakoimme väestön ja palveluiden käytön muutosten vaikutukset tilatarpeisiin • ennakoimme rakennusten kunnosta johtuvia korjaustarpeita pitkän tähtäimen suunnittelulla • parannamme rakennusten ylläpitoa, kunnan arviointia ja kunnossapitoa • parannamme rakentamisen laatua • kehitämme sisäilmaongelmien ratkaisuprosessia • parannamme energiatehokkuutta kaupungin rakennuskannassa • uudistamme sisäisen vuokran mallin • tehostamme tilankäyttöä • määrittelemme palvelutilojen hankinnan ja luopumisen periaatteet (tilanhankintaohjeen päivitys) • parannamme kaupungin omistamien kulttuurihistoriallisesti ja rakennustaiteellisesti arvokkaiden rakennusten säilymistä edistäviä toimintatapoja • edistämme asukkaiden osallisuutta avaamalla tiloja asukaskäyttöön • kiinteistöstrategia sisältää sisäilmaohjelman
Liikkumishjelma	<p>Lapset, oppilaat ja opiskelijat liikkuvat yhä enemmän kiinteänä osana varhaiskasvatusta ja koulupäivää. Liikkumishjelmien mukaiset toimenpiteet eri koulutusasteilla:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Liikkuvan arjen rakenteita varhaiskasvatuksessa, ○ Liikkuva-koulu-ohjelma perusopetuksessa, ○ Liikettä opiskelijaelämään-lukiokoulutuksessa. - Koulun pihojen ja lähiliikuntapaikkojen varusteiden, välineiden ja toiminallisuuden lisääminen.

- Lisätään niiden koulujen ja oppilaitosten osuutta, joissa järjestetään liikunnallista harrastetoimintaa.
- · Vahvistetaan henkilöstön työhyvinvoinnin osuutta työhyvinvointipäivissä.

Toimialojen yhteissuunnittelun teemat	Toimenpiteet
Asiakaskokemus ja asiakas-tyytyväisyys	<ul style="list-style-type: none"> • Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala kehittää ja pilotoi systemaattisen asiakaskyselyn palveluittain hyödyntäen olemassa olevia kyselyjä. • Toimialalla kerätään palautetta ja kehittämisideoita palveluistaan kaupungin palautekanavan, Kerro kantasi sekä Kerro kartalla -palvelujen kautta. • Kaikille varhaiskasvatuksessa oleville lapsille tehdään lapsikohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, jonka laatimiseen myös huoltajat osallistuvat. • Stadin ammattiopiston ARVO -palautejärjestelmä opiskelijoille • Helsingissä peruskouluilla ja lukioilla on johtokunnat, joissa on mukana oppilaiden ja opiskelijoiden, huoltajien sekä koulun henkilöstön edustus. • Stadin ammattiopistossa ja Stadin aikuisopistossa toimivat ammattiosaamisen toimikunta ja ammatilliset neuvottelukunnat, joissa on mukana myös työelämän edustajia. • Suurimmassa osassa kaupungin perusopetuksen kouluista toimii vanhempainyhdistys ja myös osassa päiväkoteja toimii vanhempien toimikuntia ja yhdistyksiä.
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	<p>Kasvatus ja koulutus itsessään lisää ja edistää terveyttä ja hyvinvointia. Keskiset muut toimenpiteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mukana-ohjelma • Maahanmuuttajien kasvatuksen ja koulutuksen kehittämissuunnitelma 2018 – 2021 toteuttaminen • Kielten opetuksen laajentaminen ja monipuolistaminen • Kiusaamisen vastainen ohjelma • Osaamiskeskus, koulutustakuu ja Ohjaamo • Oppilas- ja opiskelijahuolto • Yhteiset tavoitteet sosiaali ja terveystoimen kanssa: joilla vahvistetaan ennalta ehkäisevää työtä lapsiperheiden sosiaaliohjauksen ja varhaiskasvatuksen yhteistyömuotona, etsitään uusia yhteistyön tapoja, lisätään palveluohjausta ja tiedotusta lapsiperheiden sosiaaliohjauksesta. Kokeilut aloitetaan Koillis-Helsingissä alueellisen varhaiskasvatuksen ja lapsiperheiden sosiaaliohjauksen yhteistyönä. • Suunnitellaan yhdessä sosiaali- ja terveystoimen kanssa lasten mielenterveysongelmien palveluketju ja käynnistetään se tehtävän suunnitelman mukaisesti portaittain. • Suunnitellaan yhdessä sosiaali- ja terveystoimen ja HUS:n kanssa nuorten mielenterveysongelmien palveluketju ja käynnistetään se tehtävän suunnitelman mukaisesti portaittain. •
Osallisuus	<ul style="list-style-type: none"> • Toimialalla osallisuussuunnitelma, jota toteutetaan. • Oppilaat ja opiskelijat osallistuvat oman opiskelunsa ja oppimisympäristön sekä koulun yleisen hyvinvoinnin ja turvallisuuden suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. • Kouluilla ja oppilaitoksissa toimii oppilaskuntatoiminta. • Ruuti-budjetointiin osallistuminen ja nuorisoneuvoton vaalit/äänestys • Oppilas- ja opiskelijahuollon toteuttamisen ja kehittämisen koulukohtainen oppilas- tai opiskelijahuoltosuunnitelma tehdään yhteistyössä koulun henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa
Palvelujen saavutettavuus	<p>Toimiala tarjoaa laadukkaat ja monipuoliset varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen lähipalvelut, kaikille helsinkiläisnuorille toisen asteen</p>

	koulutusmahdollisuudet, aikuiskoulutusta ammattitaidon kehittämiseen sekä asiakaslähtöisen ja monialaisen vapaan sivistystyön tarjonnan aikuisväestölle.
Työllisyys	<p>Toimiala tekee tiivistä yhteistyötä kanslian maahanmuutto ja työllisyyspalveluiden kanssa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ohjaamo-toimintamallia jatketaan. Stadin ammattiopisto tuottaa Ohjaamoon opinto-ohjaajan palvelut. • Stadin ammattiopisto tuottaa koulutusta työllisyysneuvonnan asiakkaille ja ammatillista osaamista työelämän tarpeisiin. • Osaamiskeskuksella on merkittävä rooli maahanmuuttajien työllistymisen edistämisessä. • Varhaiskasvatuspalvelut mahdollistavat vanhempien työssäkäynnin.
Elinkeinopoliittiset toimenpiteet	<ul style="list-style-type: none"> • Stadin ammattiopiston ammatillinen koulutus tuottaa osaavaa henkilöstöä yritysten tarpeisiin. Lisäksi koulutuksen reformi lisää ja monipuolistaa työpaikalla tapahtuvaa oppimista, joka osaltaan kehittää työelämää • Perusopetus ja toisen asteen koulutus tarjotaan yrittäjyyskasvatusta • Toimialalla luodaan monipuolisia kielenoppimisen polkuja varhaiskasvatuksesta jatko-opintoihin ja työelämään. Kielitaito vahvistaa kykyä toimia monimuotoisessa ja monikielisessä työelämässä. Lisäksi mahdollisuus opiskella englanniksi vahvistaa Helsingin vetovoimaisuutta kansainvälisesti.
Harrastustoiminta	<ul style="list-style-type: none"> • Kaikissa kouluissa tarjotaan kerhotoimintaa. • Kahdella alueella kokeillaan harrasteaukkoa 7.-9. luokilla yhtenä iltapäivänä viikossa. • Jokaiselle Kontulan alueen peruskoulujen 3.-luokkalaiselle harrastus (Mukana-ohjelma).
Elävät kaupunginosat	<ul style="list-style-type: none"> • Toimiala avaa tilojaan edelleen muiden toimijoiden käyttöön päiväkotien aukioloaikojen ja koulu aikojen ulkopuolella. Tämä lisää harrastustoimintamahdollisuuksia ja elävöittää alueita ja kaupunginosia. Lisäksi kaupungin leikkipuistot ja niiden iltakäyttö elävöittävät kaupunginosia.
Kaupungin tilojen käyttö	<ul style="list-style-type: none"> • Toimialan sitova tavoite ”Käytämme koko kaupunkia oppimisen ja työnteon ympäristönä” tehostaa tilojen käyttöä. Helsinkiä käytetään alustana, joka tarjoaa erilaisia kaupunki-, luonto- ja virtuaaliympäristöjä. Oppimisen ja työnteon tiloina hyödynnetään toimialan tiloja monipuolisesti sekä käyttäen muiden toimialojen ja toimijoiden tiloja.

C TULOSBUDJETIN PERUSTELUT

Tulosbudjetin valmistelun pohjana on ollut kasvatus- ja koulutuslautakunnan 27.8.2019 hyväksymä vuoden 2020 talousarvioehdotus huomioiden sen jälkeisessä talousarviokäsittelyssä siihen päätetyt muutokset.

Käyttötalous ja investoinnit

Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio poikkeaa kasvatus- ja koulutuslautakunnan elokuussa tekemästä talousarvioesityksestä seuraavasti:

1 000 €	Lautakunnan hyväksymä TAE 2020	Muutokset	Talousarvio 2020
Tulot	59 179	-	59 179
Menot	1 238 614	- 1 028	1 237 586
Toimintakate	- 1 179 435	1 028	- 1 178 407
Investoinnit	27 135	-	22 300
- tietotekniikkahankinnat	17 075	- 4 835	12 240
- muut hankinnat	10 060		10 060

Seuraavassa on eritelty muutokset perusteluineen ja vaikutuksineen talousarviokäsittelyn eri vaiheissa (pormestarin talousarvioehdotus, kaupunginhallituksen talousarvioehdotus, kaupunginvaltuuston vahvistama talousarvio) verrattuna lautakunnan talousarvioehdotukseen.

KÄYTTÖTALouden MÄÄRÄRAHOJEN MUUTOKSET VERRATTUNA LAUTAKUNNAN TALOUSARVIOEHDOTUKSEEN

TULOT

Pormestarin talousarvioehdotus

Ei muutoksia verrattuna lautakunnan ehdotukseen.

Kaupunginhallituksen talousarvioehdotus

Ei muutoksia verrattuna lautakunnan ehdotukseen.

Kaupunginvaltuuston vahvistama talousarvio

Ei muutoksia verrattuna lautakunnan ehdotukseen. Näin ollen talousarvio on tulojen osalta lautakunnan ehdotuksen mukainen.

MENOT

Pormestarin talousarvioehdotus

Määrärahoja alennettiin pormestarin talousarvioehdotuksessa 9 miljoonalla eurolla verrattuna lautakunnan esitykseen.

Perusteena vähennykselle oli se, että lautakunnan esitys ylitti kaupungin tuottavuustavoitteen salliman menokasvun 4 miljoonalla eurolla. Lautakunnan tekemää 4 miljoonan euron ylitystä perusteltiin strategiapanostusten kasvulla (noin 2 miljoonaa euroa) ja ulkopuolisen rahoituksen hankkeilla, jotka rahoitetaan siis budjettirahoituksen ulkopuolisella rahoituksella (noin 2 miljoonaa euroa). Lisäksi tuottavuustavoitteen sallimaa menokasvuarviota alennettiin lautakunnan tekemän esityksen jälkeen. Tällä perusteella kasvatuksen ja koulutuksen toimialan määrärahoja alennettiin 5 miljoonalla eurolla.

Talousarvioehdotusvaiheessa ennakoitua pienempi hintatason nousu alentaa toimialan kustannuksia määrärahavähennysten verran eikä vähennys näin ollen edellytä toimialalta sopeuttamistoimenpiteitä. Sen sijaan uusi väestöennuste oli toimialan tiedossa talousarvioehdotusta laadittaessa eli väestön pienempi kasvu ehdittiin jo huomioida lautakunnan ehdotuksessa. Se ei näin ollen vähennä lainkaan lautakunnan esitykseen sisältyviä menoja. Toimialan arvion mukaan sopeutettavaa jää vähennyksestä noin 4 miljoonaa euroa.

Kaupunginhallituksen talousarvioehdotus

Kaupunginhallituksen talousarvioehdotuksessa toimialan määrärahaa nostettiin 8 miljoonalla eurolla verrattuna pormestarin esitykseen seuraavin kirjauksin:

- 0,3 Milj€ A2-kielen alkamisen varhaistamiseen niin, että A2 kieli alkaa jatkossa jo 3. luokalla, (pysyvä vaikutus 0,6 Milj€/v.)
- Pd-raham korottamiseen perusopetuksessa, lukioissa ja ammatillisessa koulutuksessa 25%:lla.
- Varhaiskasvatuksen sisaralennuksen laajentamiseen myös yksityisiin päiväkodeihin. Tämä toteutetaan ensivaiheessa korottamalla yksityisen hoidon tuen kuntalisää sisaralennusta vastaavasti.
- Resurssia kohdennetaan varhaiskasvatuksen henkilöstön rekrytointiin, Stadin ammattiopistolle, oppilashuoltoon, oppimisen tuen vahvistamiseen lisäämällä laaja-alaisten erityisopettajien määrää peruskouluissa sekä Mukana-ohjelman edistämiseen poikkihallinnollisesti yhdessä muiden toimialojen kanssa.

Talousarvion noudattamisohjeiden mukaan nämä painotukset tulee ottaa huomioon tulosbudjetissa.

Kaupunginvaltuuston vahvistama talousarvio

Ei muutoksia verrattuna kaupunginhallituksen esitykseen.

KÄYTTÖTALouden MÄÄRÄRAHAMUUTOSTEN KOHDENNUKSET TULOSBUDJETISSA

Menolisäykset

Kaupunginhallituksen tekemän 8 miljoonan euron lisäys on kohdennettu ottaen huomioon kaupunginhallituksen kirjaamat painotukset seuraavasti:

- 4,0 miljoonaa euroa varhaiskasvatukseen takautuvasti maksettavien palkkasaatavien johdosta tehtävien pysyvien palkantarkistusten ja opettajien suunnitteluajan pidennyksen kustannusten kattamiseen. Tämä kohdennus ei sisällynyt kaupunginhallituksen kirjauksiin, mutta on välttämätön.
- 0,3 miljoonaa euroa A2-kielen alkamisen varhaistamiseen niin, että A2 kieli alkaa jatkossa jo 3. luokalla syksystä 2020 alkaen.
- 1,0 miljoonaa euroa PD-rahamen korottamiseen perusopetuksessa, lukioissa ja ammatillisessa koulutuksessa 25%:lla.
- 0,2 miljoonaa euroa varhaiskasvatuksen rekrytointiin.
- 0,8 miljoonaa euroa oppimisen tuen vahvistaminen lisäämällä erityisopettajien määrää perusopetuksessa.
- 0,5 miljoonaa euroa oppilashuollon resurssien kasvattaminen perusopetuksessa.
- 0,2 miljoonaa euroa strategiaohjelman Mukana-hankkeen rahoitukseen.
- 1,0 miljoonaa euroa varhaiskasvatuksen erityisopettajien ja -avustajien määrän lisäämiseen.

Lautakunta esitti talousarvioehdotuksen yhteydessä mm. runsaan 4 miljoonan euron määrärahalisäystä toimialasta riippumattomiin varhaiskasvatuksen työehtosopimusten tulkinnan muutosten ja kaupungin keskitetysti sopimien muutosten aiheuttamiin lisämenoihin. Takautuvasti maksettavien palkkasaatavien johdosta tehtävät pysyvät tehtäväkohtaiset palkantarkistukset lisäävät menoja arviolta 0,7 miljoonalla eurolla. Lisäksi kaupunkitasolla sovittu varhaiskasvatuksen opettajien suunnitteluajan pidennys kasvattaa menoja 3,5 miljoonalla eurolla. Tämä esitys ei sisällynyt varsinaiseen talousarvioehdotukseen. Kaupunginhallituksen 8 miljoonan euron lisäyksestä puolet on kohdennettu näihin pakollisiin menolisäyksiin.

Kaupunginhallituksen kirjauksiin sisältyy myös varhaiskasvatuksen sisaralennuksen laajentaminen yksityisiin päiväkoteihin. Tämä on kirjattu toteutettavaksi ensivaiheessa korottamalla yksityisen hoidon tuen kuntalisää sisaralennusta vastaavasti. Toimialan arvio tämän suorista lisämenoista on noin miljoona euroa.

Sisaralennusta ei pystytä toteuttamaan yksityisen hoidon tuen kuntalisää korottamalla, koska KELA ei pysty tekemään kuntalisään kohdennettuja korotuksia. Korotus tehdään aina saman suuruisena kaikille lapsille. Kohdennettu korotus on mahdollista tehdä ainoastaan toimialan itse manuaalisesti tekemänä, mikä lisäisi myös hallinnollisia menoja. Toimialan tulosbudjettiehdotukseen sisältyy sisaralennuksen laajentamisen sijaan edellä mainittu miljoonan euron lisäys varhaiskasvatuksen erityisopettajien ja -avustajien määrän lisäämiseen.

Menovähennykset

Edellä todettujen lisäysten jälkeen menoja on vähennettävä lautakunnan talousarvioehdotukseen verrattuna noin 4 miljoonalla eurolla, jotta menot eivät ylitä talousarviota. Tulosbudjettiehdotukseen sisältyvät seuraavat menojen vähennykset verrattuna lautakunnan hyväksymään talousarvioehdotukseen:

- 2,0 miljoonan euron vähennys lopettamalla toisen asteen maksuttomuuskokeilu
- 2,1 miljoonan euron vähennys varauksista ulkoisen rahoituksen hankkeisiin

Toisen asteen maksuttomuuskokeilun lopettamista puoltaa määrärahojen riittämättömyyden lisäksi tasa-arvovaltuutetun kannanotto, jonka mukaan yhdenvertaisuusnäkökulmasta kokeilun tulisi koskea ruotsinkielistä ammatillista koulutusta ja vammaisten koulutusta. Tästä seuraisi, että kokeilu pitäisi laajentaa koskemaan kaikkia yksityisiä oppilaitoksia Helsingissä. Tulosbudjetin menokehys ei tätä laajentamista mahdollista.

INVESTOINNIT

Pormestarin talousarvioehdotus

Pormestarin esityksessä investointien menoraami on noin 4,8 miljoonaa euroa pienempi kuin lautakunnan esitys. Vähennys on tehty tietotekniikkahankinnoista.

Toimialan saamien tietojen mukaan vähennyksen perusteena on se, että toimialan tämän vuoden talousarvioon ja saatuihin ylitysoikeuksiin perustuvia tietotekniikkahankintoja on siirtymässä ensi vuodelle arviolta 16 miljoonan euron edestä. Hankintojen siirtyminen johtuu toimittajien toimitusongelmista ja hankintojen ajoituksen tarkentumisesta.

Siirtyviin hankintoihin on ainakin tähän vuoteen asti myönnetty ylitysoikeus seuraavalle vuodelle. Mahdollisista ylitysoikeuksista päättää kaupunginvaltuusto vuoden 2020 alussa.

Kaupunginhallituksen talousarvioehdotus

Ei muutoksia verrattuna pormestarin ehdotukseen.

Kaupunginvaltuuston vahvistama talousarvio

Ei muutoksia verrattuna kaupunginhallituksen ehdotukseen. Näin ollen talousarvio on tulojen osalta lautakunnan ehdotuksen mukainen.

TULOSBUDJETTIIN TEHDYT INVESTOINTIEN MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET SUHTEESSA LAUTAKUNNAN TALOUSARVIOEHDOTUKSEEN

Investointimäärärahojen 4,8 miljoonan euron vähennys on kohdistettu tulosbudjetissa seuraavasti:

- 2,4 miljoonan euron vähennys asiakastietojärjestelmien kehittämiseen
- 2,1 miljoonan euron vähennys oppilastietokoneiden hankintaan
- 0,3 miljoonan euron vähennys opettajien ict-laitteiden hankintaan

Käytännössä vähennykset eivät vaikuttane olennaisesti vuoden 2020 hankintoihin, koska vuodeksi 2019 suunniteltuja hankintoja ja valtuuston niin päättäessä myös määrärahoja siirtyy ylitysoikeuksina vuodelle 2020. Ylitysoikeusesitys tuodaan lautakunnan käsiteltäväksi samaan kokoukseen tulosbudjetin kanssa.

PERUSTELUTEKSTIEN MUUTOKSET

Talousarvion perusteluihin lisättiin kaupunginhallituksen käsittelyn yhteydessä seuraavat kirjaukset

”Varmistetaan terveelliset ja turvalliset koulutilat:

- Vahvistetaan kaupunkistrategian sisäilmakorjauksia koskevien kirjausten toimeenpanoa. Sisäilmakorjauksista aiheutuvat investoinnit eivät nosta tiloista perittävää käypää vuokraa.
- Uudistetaan tilahankkeiden käsittelyohje osana tulevan kiinteistöstrategian toimeenpanoa.
- Määritellään kiireellisimmät peruskorjattavat koulut ja päiväkodit. Näiden korjauksia nopeutetaan käyttäen yhteistyötä yksityisten toimijoiden kanssa sekä muita hyviksi todettuja toimintamalleja Helsingistä (esim. sairaalakoulu ja Vattuniemen ala-aste) sekä muualta Suomesta.
- Asetetaan akuuteissa sisäilmatapauksissa hankittavien väistötilojen saamiselle neljän kuukauden tavoiteaika.”

”Arvioidaan maksuttoman toisen asteen kokeilun tuloksia, onnistumisia ja ongelmia ja viedään parhaiksi osoittautuneita käytäntöjä osaksi perustoimintaa. Helsinki vaikuttaa maksuttoman toisen asteen valtakunnallisen ratkaisun edistämiseen ja sen nopeutettuun käyttöönottoon pääkaupunkiseudun osalta.”

D TULOSBUDJETIN KÄYTTÖTALOUDEN MÄÄRÄRAHAT

Tulosbudjetin D-osan resurssien kohdentaminen on lautakunnan päätettävissä.

Toimialan rahoituslaskelma

	TB	Ennuste	TAE	TB	Muutos 2020 TAE-TB 2020	
	2019	2019	2020	2020	1 000 €	%
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	%
MYYNTITULOT	10 313	8 783	10 521	10 178	-343	-3 %
MAKSUTULOT	38 599	41 506	39 984	41 236	1 252	3 %
TUET JA AVUSTUKSET	8 232	12 078	8 463	7 439	-1 024	-12 %
VUOKRATULOT	239	549	187	278	91	38 %
MUUT TOIMINTATULOT	73	986	24	48	24	33 %
TULOT YHTEENSÄ	57 456	63 902	59 179	59 179	0	0 %
PALKAT	480 352	481 798	498 677	500 568	1 891	0 %
HENKILÖSIVUMENOT	129 218	130 141	135 559	135 293	-266	0 %
PALVELUJEN OSTOT	243 748	257 564	253 567	249 720	-3 847	-2 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	25 866	24 019	24 245	22 754	-1 491	-6 %
AVUSTUKSET	83 589	83 046	80 636	80 243	-393	0 %
VUOKRAT	228 581	226 264	244 740	247 791	3 051	1 %
MUUT MENOT	2 072	2 593	1 190	1 217	27	1 %
MENOT YHTEENSÄ	1 193 425	1 205 425	1 238 614	1 237 586	-1 028	0 %
TOIMINTAKATE	-1 135 969	-1 141 523	-1 179 435	-1 178 407	1 028	0 %

Tulosbudjetissa varaudutaan seuraaviin muutoksiin verrattuna vuoteen 2019

Asiakasmäärät

Kaupungin itse tuottamien palveluiden asiakasmäärän ennakoidaan pysyvän vuoden 2019 talousarvion tasolla. Varhaiskasvatuksen asiakasmäärän ennustetaan pienenevän uusimman väestöennusteen mukaisesti 1 500 lapsella vuoden 2019 talousarvioon verrattuna. Kaupungin päiväkotien lapsimäärän ennakoidaan olevan noin 400 lasta vähemmän kuin vuoden 2019 talousarviossa. Perusopetuksen asiakasmäärän ennustetaan kasvavan noin 800 oppilaalla ja lukioiden 300 opiskelijalla. Lukioiden opiskelijamäärän kasvusta noin puolet johtuu lukion aloituspaikkojen määrän lisäämisestä. Perusopetuslain mukaisen iltapäivätoiminnan asiakasmäärän ennustetaan kasvavan 1 200 lapsella.

Ammatillisen koulutuksen järjestämisluvan mukainen opiskelijavuosimäärä on 8 947. Todennäköistä on, että viime vuosien tapaan opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää Helsingille n. 1000 opiskelijavuoden harkinnanvarainen lisäyksen järjestämislupa.

Asiakasmäärän muutoksista johtuviin suoriin lisäkustannuksiin eli henkilöstömenoihin sekä palveluihin ja tarvikkeiden hankintaan on varattu lisäresursseja kokonaisuudessaan 4,2 miljoonaa euroa.

Tilavuokrat

Uusista tiloista ja tilojen perusparannuksista johtuviin lisävuokriin on varauduttu kaupunkiympäristön toimialan uuden arvion mukaisesti noin 19 miljoonalla eurolla (kasvua 8 % verrattuna vuoteen 2019). Tämä on noin 2,6 miljoonaa euroa enemmän kuin talousarvioehdotusvaiheessa saatu arvio vuokrien korotuksista.

Hintatason nousu

Tulosbudjetissa on varauduttu keskimääräiseen 2,1 % hintatason nousuun, jonka kokonaisvaikutus on 25,3 miljoonaa euroa. Tätä ennustetta on käytetty arviona yleisestä hintatason noususta muissa kuin henkilöstömenoissa ja vuokrissa, kaupunginkanslian linjausten mukaisesti.

Kaupunkistrategian toteuttaminen

Tulosbudjetissa on varattu määrärahoja kaupunkistrategian toteuttamiseen 16 miljoonaa euroa. Tämä on noin 1,7 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2019 talousarviossa. Menoja lisäävät erityisesti syksyllä 2018 käynnistyneen kieltenopetuksen tarjonnan asteittainen laajeneminen.

Toisen asteen maksuttomuus

Tulosbudjetissa ei ole varauduttu toisen asteen maksuttomuuskokeilun jatkamiseen.

Ulkoisen rahoituksen hankkeet

Tulosbudjetissa ei ole varauduttu ulkoisen rahoituksen hankkeisiin.

Muut lisäkustannuksia aiheuttavat toimenpiteet

Tulosbudjetissa on varauduttu varhaiskasvatustilan edellyttämän henkilöstörakenteen muutoksen aiheuttamiin kustannuksiin sekä varhaiskasvatuksen työehtosopimusten muutoksista johtuviin kustannuksiin. Lisäksi määrärahavaraus on tehty varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukioiden suurten yksiköiden johtamisjärjestelmän muutokseen sekä oppimisen tuen vahvistamiseen lisäämällä erityisopettajien määrää perusopetuksessa.

Tulosbudjetissa on varauduttu myös oppilashuollon resurssien kasvattaminen perusopetuksessa, Mukana-hankkeen lisärahoitukseen, A2-kielen varhentamiseen perusopetuksessa, varhaiskasvatuksen rekrytoinnin vahvistamiseen sekä maahanmuuttajille suunnatun strategian mukaisen Kotiva-toiminnan jatkamiseen.

Tulosbudjetissa on varauduttu henkilöstömäärän kasvusta johtuviin lisäkustannuksiin (työterveyshuolto, palkanlaskenta) sekä kaupunkiyhteisen suunnittelujärjestelmän Taskun käyttöönottoon.

Määrärahavaruudet on tehty kiinteistöjen käyttäjäpalvelumaksujen kasvuun ja kulunvalvontaan. Lisäksi määrärahoja on varattu tietohallintoon

asiakastietojärjestelmään, oppimisalustoihin ja oppimateriaaleihin liittyviin kehittämishankkeisiin ja tietoliikennepalveluiden osittaiseen ulkoistukseen.

Tulosbudjetissa on myös varauduttu yhdellä miljoonalla eurolla erityisen tuen vahvistamiseen varhaiskasvatuksessa.

Kaiken kaikkiaan edellä lueteltuihin muutoksiin on varauduttu 18,5 miljoonalla eurolla.

Henkilöstömäärä

Asiakasmäärän vähäisestä kokonaiskasvusta johtuen toimialan henkilöstömäärä kasvaa maltillisesti. Varhaiskasvatuksessa tapahtuu pientä kasvua. Perusopetuksen henkilöstömäärä kasvaa voimakkaammin oppilasmäärän kasvun seurauksena. Tulosbudjetissa on huomioitu henkilöstömäärän kasvusta johtuva kasvu, kilpailukykysovimuksen vaikutukset, prosentin suuruisen kertapalkkiovaraus sekä yllämainitut henkilöstökuluihin vaikuttavat tekijät.

Tuottavuustoimenpiteet

Tulosbudjetin kasvu kattaa käytännössä pakolliset menot eli asiakasmäärän kasvusta aiheutuvat menot, hintatason nousun sekä vuokramenojen kasvun.

Muiden välttämättömien menojen kattaminen talousarvioehdotuksen puitteissa on rahoitettu talousarvioehdotukseen sisällytetyillä tuottavuustoimenpiteillä eli vähentämällä palvelujen järjestämisen kustannuksia. Yhteensä tuottavuustoimenpiteet alentavat kustannuksia 0,5 % eli noin 6 miljoonalla eurolla. Lisäksi toiminnan menoja katetaan luopumalla toisen asteen maksuttomuuskokeilusta ja varauksista ulkoisen rahoituksen hankkeisiin, yhteensä 4,2 miljoonaa euroa.

Varhaiskasvatukselle ei voida asettaa tuottavuustavoitetta, johtuen toiminnan lakisääteisyydestä ja henkilöstö- ja ryhmäkokomitoituksesta. Peruskouluille, lukioille, ammatilliselle koulutukselle ja vapaalle sivistystyölle on asetettu tuottavuustavoite, jonka toteuttamisesta päätetään koulu- ja oppilaitostasolla.

Käytännössä tuottavuustavoitteen toteuttaminen edellyttää henkilöstökustannusten vähentämistä. Peruskouluissa tämä näkyy jako- ja kerhotuntien sekä samanaikaisopetuksen vähentämisenä ja ryhmäkokoja kasvattamisena. Lukioissa tuottavuuden lisääminen tarkoittaa kurssitarjonnan tuotantotapojen kehittämistä sekä lukioiden yhteisten kurssien tarjonnan lisäämistä. Ammatillisen koulutuksen tuottavuutta parannetaan kasvattamalla työelämässä oppimisen osuutta opinnoista sekä tilankäyttöä tehostamalla järjestämällä opetusta kello 8 – 20 ympäri vuoden. Vapaassa sivistystyössä tehostetaan tilankäyttöä ja kehitetään tarjonnan tuotantotapoja.

Tunnusluvut

TUOTTAVUUDEN KEHITTYMISTÄ KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

	2018	2019	Ennuste			2022
			2019	2020	2021	
Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kokonaistuottavuus						
2018=100						
Suoriteindeksi	100,0	102,2	102,9	101,6	102,9	104,4
Kustannusindeksi	100,0	103,5	104,7	105,6	109,3	112,6
Tuottavuusindeksi	100,0	98,7	98,2	96,2	94,1	92,7

Tuottavuus on laskettu huomioiden suoritteet ja kustannukset kaupungin itse tuottamissa varhaiskasvatus-, opetus- ja koulutuspalveluissa.

Tuottavuus lasketaan indeksinä suhteuttamalla palvelujen asiakasmäärämuutokset käyttömenojen muutoksiin. Tuottavuus paranee, jos asiakasmäärä kasvaa nopeammin tai laskee hitaammin kuin kustannukset. Eri palvelujen asiakasmäärät on tehty vertailukelpoiksi keskenään kertoimilla, jotka perustuvat valtionosuuslaskennassa käytettäviin kertoimiin.

Tulevina vuosina tuottavuusindeksi ennustetaan laskevan. Toimialan kokonaisasiakasmäärä pysyy vuoden 2019 tasolla, mutta määrärahat kasvavat. Määrärahojen kasvuun vaikuttavat muun muassa vuokrankorotukset, panostus perusopetuksen erityiseen tukeen sekä varhaiskasvatusopettajien suunnitteluajan pidennys. Kaupunkistrategian toimenpiteet kielten opetuksen laajentamiseen ja monipuolistamiseen kasvattavat myös toimialan määrärahoja.

TOIMINNAN TEHOKKUUS JA TALOUDELLISUUS

	2018 TP	2019 TA	Ennuste			2022 TSE
			2019	2020 TB	2021 TSE	
Varhaiskasvatus, esiopetus ja leikkiympäristö sekä iltapäivätoiminta						
Keskimääräiset nettomenot (€/lapsi)						
Suomenkielinen varhaiskasvatus	9 445	9 671	9 931	10 467	10 609	10 767
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus	11 168	11 454	11 925	11 992	12 009	12 256
Keskimääräiset nettomenot (€/oppilas/opiskelija)						
Suomenkielinen esi- ja perusopetus	9 170	9 440	9 548	9 787	9 973	10 132
Suomenkielinen lukio- ja aikuislukio-opetus	7 521	8 125	8 128	8 317	8 276	8 218
Ruotsinkielinen esi- ja perusopetus	9 923	10 291	10 341	10 416	10 480	10 644
Ruotsinkielinen lukio- ja aikuislukio-opetus	8 387	8 906	9 138	9 021	9 433	9 690
Ammatillinen koulutus **	11 997	14 243	12 723	12 900	13 288	13 644
Vapaa sivistystyö nettomenot (€/opetustunti)						
Suomenkielinen vapaa sivistystyö	138	124	125	122	125	127
Ruotsinkielinen vapaa sivistystyö	127	143	140	139	143	146

**) Vuosina 2020 - 2022 opiskelijavuodet yht. 9998

TILANKÄYTÖN TEHOKKUUDEN TOTEUTUMINEN

	Ennuste							
	2018	2019	2019	2020	2021	2022	2023	2024
htm²/asiakas								
Päiväkodit	9,71	9,65	9,65	10,08	10,32	10,62	10,85	10,51
Peruskoulut	12,08	11,84	11,84	11,66	11,34	11,15	11,27	11,40
Lukiot	9,27	9,33	9,33	9,03	9,23	8,74	9,02	9,00
Stadin ammatti- ja aikuisopisto	15,08	15,59	15,59	15,41	15,41	16,26	16,58	16,13
Työväenopistot	0,90	0,97	0,97	0,97	0,93	0,93	0,93	0,93

ASIAKASMÄÄRÄT

	TP 2018	TA 2019	Ennuste 2019	2020 TAE	TB 2020	Muutos TA 2019 - TB 2020	Muutos TA 2019 - TB 2020
VARHAISKASVATUS							
Hoidossa olevat alle kouluikäiset lapset 31.12.	39 520	40 346	39 288	38 842	38 795	-1 551	-3,84 %
Suomenkielinen varhaiskasvatus	37 307	38 008	37 040	36 443	36 450	-1 558	-4,10 %
Omissa päiväkodeissa	23 698	24 868	24 208	24 110	24 400	-468	-1,9 %
Maksusitoumusasiakkaat	448	350	640	400	550	200	57,1 %
Perhepäivähoidossa	782	800	670	607	525	-275	-34,4 %
Lasten kotihoidontuki, sisältää molemmat kieliryhmät	7 812	7 140	6 900	6 751	6 475	-665	-9,3 %
Yksityisenhoidontuki, sisältää molemmat kieliryhmät	3 666	3 850	3 877	3 875	3 875	25	0,6 %
Kerhoissa	901	1 000	745	700	625	-375	-37,5 %
Lapsia esiopetuksessa	5 506	5 720	5 823	5 680	5 680	-40	-0,7 %
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus	2 213	2 338	2 248	2 399	2 345	7	0,3 %
Omissa päiväkodeissa	1 917	2 033	1 980	2 105	2 079	46	2,3 %
Ostopalvelupäiväkodeissa (sis. maksusit.)	214	210	201	210	210	0	0,0 %
Perhepäivähoidossa	82	95	67	84	56	-39	-41,1 %
Lapsia esiopetuksessa	466	480	493	450	450	-30	-6,3 %
KOULULAISTEN ILTAPÄIVÄTOIMINTA	11 086	10 690	10 915	11 924	11 924	1 234	11,5 %
Koululaisten iltapäivätoiminta leikkipuistoissa	3 728	3 200	3 289	3 864	3 325	125	3,9 %
Perusopetuslain mukaisessa kaupungin järjestämässä iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	1 448	1 400	1 015	1 200	1 019	-381	-27,2 %
Perusopetuslain mukaisessa muiden järjestämässä avustettavassa iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	5 574	5 800	6 239	6 500	7 210	1 410	24,3 %
Perusopetuslain mukaisessa kaupungin järjestämässä kehitysvammaisten lasten iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat	336	290	372	360	370	80	27,6 %
PERUSOPETUS	42 530	44 069	43 694	45 033	44 906	837	1,9 %
Suomenkielinen perusopetus	38 975	40 387	40 021	41 194	41 109	722	1,8 %
Ruotsinkielinen perusopetus	3 555	3 682	3 673	3 839	3 797	115	3,1 %
LUKIOKOULUTUS	8 580	8 601	8 722	8 799	8 902	301	3,5 %
Suomenkielinen lukiokoulutus	7 327	7 380	7 455	7 545	7 629	249	3,4 %
Lukiokoulutus	7 280	7 326	7 405	7 491	7 575	249	3,4 %
Valmistava opetus	47	54	50	54	54	0	0,0 %
Ruotsinkielinen lukiokoulutus	1 253	1 221	1 267	1 254	1 273	52	4,3 %
AMMATILLINEN KOULUTUS	9 998	9 119	10 262	9 119	9 119	0	0,0 %
Ammatillinen koulutus opiskelijavuosina	7 636	7 147	8 176	7 147	7 147	0	0,0 %
Muu ammatillisen koulutuksen järjestämä koulutus						0	
Työpaja-toiminta, opiskelijamäärä henkilötyövuosina	98	132	132	132	132	0	0,0 %
Perusopetuksen lisäopetus oppilasmäärä	88	40	154	40	40	0	0,0 %
valtionosuuteen oikeuttava lisäkoulutus	281					0	
oppisopimuskoulutus	1 895	1 800	1 800	1 800	1 800	0	
VAPAA SIVISTYSTYÖ							
Suomenkielinen vapaa sivistystyö							
Opetustunnit	101 227	101 500	101 500	106 000	106 000	4 500	4,4 %
Maahanmuuttajien luku- ja kirjoitustaidon opetustunnit		1 062	2 340	1 412	1 412	350	33,0 %
Kurssilaiset, kurssipaikan saaneet	87 095	78 000	78 000	83 000	83 000	5 000	6,4 %
Ruotsinkielinen vapaa sivistystyö							
Opetustunnit	22 613	22 500	22 900	22 100	22 500	0	0,0 %
Maahanmuuttajien kotoutumiskoulutus, opetustunnit		0	400	400	400	400	
Kurssilaiset, kurssipaikan saaneet	15 488	17 000	16 000	17 000	16 500	-500	-2,9 %
Vapaa sivistystyö, opetustunnit	123 840	124 000	127 140	129 912	130 312	6 312	5,1 %
Kurssilaiset, kurssipaikan saaneet	102 583	95 000	94 000	100 000	99 500	4 500	4,7 %
Kotikuntakorvausten perusteena olevat oppilasmäärät							
- Helsingin kaupungin järjestämässä esi- ja perusopetuksessa olevat muiden kuntien oppilaat	626	504	504	494	494	-10	-2,0 %
- Muiden koulutuksen järjestäjien esi- ja perusopetuksessa olevat helsinkiläiset oppilaat	8 750	8 829	8 829	9 043	9 043	214	2,4 %

Vaikuttavuustavoitteet löytyvät asiakirjan A-osasta sivuilta 20-21.

Toimialan henkilöstömääräsuunnitelma

Toimialan henkilöstösuunnitelmaan vaikuttavat periaatteet on kuvattu A-osassa.

	TB 2019	TAE 2020*	TB 2020
KASVATUKSEN JA KOULUTUKSEN TOIMIALA, HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	12 977	13 824	13 884
VARHAISKASVATUS- JA ESIOPETUS, HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ **)	5 580	6 181	6 201
Päiväkodin johtajat	170	171	171
Varhaiskasvatuksen opettajat	1 690	2 044	1 993
Varhaiskasvatuksen lastenhoitajat	2 443	2 694	2 773
Kasvatusta tukeva henkilöstö	923	863	855
Leikkipuisto- ja koululaisten iltapäivätoiminnan henkilöstö	341	397	397
Palvelukokonaisuuden johto	12	12	12
PERUSOPETUS, HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	4 152	4 275	4 333
Perusopetuksen rehtorit ja apulaisrehtorit	104	112	112
Opetushenkilöstö	3 482	3 581	3 612
Koulunkäyntiavustajat (sis. ohjaajat, koulunvalmentajat)	406	419	439
Psykologit ja kuraattorit	148	151	158
Palvelukokonaisuuden johto ja hallinto (sis. 5 erityissuunnittelijaa)	12	12	12
LUKIO- JA AMMATILLINEN KOULUTUS JA VAPAA SIVISTYSTYÖ, HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	1 773	1 777	1 783
Lukiokoulutuksen rehtorit ja apulaisrehtorit	19	21	21
Lukiokoulutuksen opetushenkilöstö (sis. 2 monikielistä ohjaajaa, projektkoordinaattorin	481	488	492
Stadin ammatti- ja aikuisopiston rehtorit, apulaisrehtorit ja koulutuspäälliköt	37	37	37
Stadin ammatti- ja aikuisopiston opetushenkilöstö	900	895	894
Stadin ammatti- ja aikuisopiston opetusta tukeva henkilöstö	135	135	133
Psykologit ja kuraattorit	78	78	78
Työväenopiston apulaisrehtori ja koulutuspäälliköt	4	4	4
Työväenopiston opetushenkilöstö	105	105	108
Työväenopiston opetusta tukeva henkilöstö	9	9	11
Palvelukokonaisuuden johto	5	5	5
RUOTSINKIELISET PALVELUT, HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	916	1 032	1 008
Päiväkodin johtajat	15	14	14
Varhaiskasvatuksen opettajat	126	160	160
Varhaiskasvatuksen lastenhoitajat	209	218	207
Kasvatusta tukeva henkilöstö	51	52	52
Varhaiskasvatuksen henkilöstö yhteensä	401	444	433
Perusopetuksen rehtorit ja apulaisrehtorit	9	12	12
Perusopetuksen opetushenkilöstö	310	362	349
Koulunkäyntiavustajat	34	40	40
Psykologit ja kuraattorit	11	11	11
Perusopetuksen henkilöstö yhteensä	364	425	412
Lukiokoulutuksen rehtorit ja apulaisrehtorit	3	4	4
Lukiokoulutuksen opetushenkilöstö	84	90	90
Psykologit ja kuraattorit	5	7	7
Lukion henkilöstö yhteensä	92	101	101
Arbiksen opetushenkilöstö	19	23	23
Arbiksen opetusta tukeva henkilöstö	9	8	8
Arbiksen henkilöstö yhteensä	28	31	31
Palvelukokonaisuuden johto	5	5	5
Palvelukokonaisuuden asiantuntija- ja toimistohenkilöstö	26	26	26
Palvelukokonaisuuden johto ja hallinto	31	31	31
HALLINTO JA TUKIPALVELUT, HENKILÖSTÖ YHTEENSÄ	519	521	522
Projekti- ja muu tilapäinen henkilöstö	37	37	37

*) TB 2019 luvut eivät ole suoraan vertailukelpoisia vuoden 2019 TB- ja vuoden 2020 TAE -lukujen kanssa. Määräaikaisten henkilöiden määrään sisältyvät vuodesta 2020 alkaen myös sijaiset, jolloin henkilöstömäärässä on mukana sekä tehtävän vakinainen haltija että hänen sijaisensa.

TULOSBUDJETIN ERITTELY PALVELUKOKONAISUUKSITTAIN

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palvelukokonaisuus

	TB 2019	Ennuste 2019	TAE 2020	TB 2020	Muutos 2020 TAE-TB 2020	
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	%
MYYNTITULOT	2 042	1 042	2 129	1 045	-1 084	-51 %
MAKSUTULOT	31 637	34 077	33 014	34 100	1 086	3 %
TUET JA AVUSTUKSET	0	560	0	0	0	0 %
VUOKRATULOT	109	109	113	113	0	0 %
MUUT TOIMINTATULOT	12	12	12	10	-2	-17 %
TULOT YHTEENSÄ	33 800	35 800	35 268	35 268	0	0 %
PALKAT	165 044	164 173	170 815	173 990	3 175	2 %
HENKILÖSIVUMENOT	46 615	47 046	48 214	49 098	884	2 %
PALVELUJEN OSTOT	52 932	61 787	53 143	53 803	660	1 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	4 450	4 026	4 400	4 450	50	1 %
AVUSTUKSET	74 174	73 472	70 820	69 945	-875	-1 %
VUOKRAT	54 026	54 026	61 317	61 317	0	0 %
MUUT MENOT	834	978	850	850	0	0 %
MENOT YHTEENSÄ	398 075	405 508	409 559	413 453	3 894	1 %
TOIMINTAKATE	-364 275	-369 708	-374 291	-378 185	-3 894	1 %

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palvelukokonaisuus tuottaa suomenkielisiä varhaiskasvatus- ja esiopetuspalveluja, suomenkielistä iltapäivä- ja leikkipuistotoimintaa sekä perusopetuslain mukaista iltapäivätoimintaa kaupungin avustamana toimintana. Palvelukokonaisuus vastaa koko kaupungin yksityisen hoidon tuesta ja kotihoidontuesta. Lisäksi palvelukokonaisuus vastaa yksityisen varhaiskasvatuksen valvonnasta ja kehitysvammaisten ja autististen koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnasta. Varhaiskasvatus- ja esiopetusalueita on kymmenen.

Keskeiset muutokset verrattuna vuoden 2019 talousarvioon

Varhaiskasvatusta on varauduttu järjestämään kokonaisuudessaan 36 450 asiakkaalle, mikä on noin 1500 lasta vähemmän kuin talousarviossa vuonna 2019, josta kaupungin omien palveluiden osuus on 750 lasta. Varhaiskasvatuksen asiakasmääräennusteisiin vaikuttaa syntyvyyden lasku. Asiakasmäärän ennustamista vaikeuttaa 5 -vuotiaiden osa-aikaisen maksuttomuuden sekä kotihoidon tuen Helsinki-lisän yli 2-vuotiaiden poiston vaikutukset. Lisäksi varhaiskasvatuspalveluihin vaikuttaa työllisyys ja perheiden valinnat eri varhaiskasvatusmuotojen välillä. Helsingin strategian mukaisesti tavoitteena on nostaa varhaiskasvatuksen osallistumisastetta ja edistää lähipäiväkotiperiaatetta.

Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa on tällä hetkellä vieraskielisiä lapsia noin 5500 eli noin 22 % kaikista lapsista. Vieraskielisten lasten määrä kasvaa edelleen. Erityistä tukea tarvitsevien lasten suhteellisen määrän (tällä hetkellä 6 %) arvioidaan pysyvän ennallaan. Kunnallisessa suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa tämä tarkoittaa noin 1 400 lasta.

Asiakasmäärän muutos vähentää määrärahoja 6,1 miljoonaa euroa.

Koululaisten iltapäivätoiminnan oppilaita ennustetaan olevan noin 11 900, joista kaupungin järjestämässä iltapäivätoiminnassa on 1 400 ja muiden järjestämässä avustettavassa iltapäivätoiminnassa 7 200 oppilasta. Lisäksi leikkipuistojen iltapäivätoiminnassa on 3 300 oppilasta. Iltapäivätoiminnan oppilasmäärä kasvaa 1 200 oppilaalla. Suurin osa kasvusta tapahtuu avustettavassa iltapäivätoiminnassa.

Tilavuokrien korotuksiin on varattu määrärahaa 7,3 miljoonaa euroa. Pääosa korotuksista johtuu uusista tiloista. Viime vuosina varhaiskasvatuksessa ei ole ollut riittävästi tilapaikkoja. Uudet päiväkodit kohdennetaan alueellisesti palvelutarpeen mukaan.

Varhaiskasvatuksen varsinaisen henkilöstön määrä laskee 100 henkilöllä, johtuen lapsimäärän laskusta. Henkilöstömäärää tarkastellaan lapsimäärää vastaavaksi. Tilannetta seurataan täyttöasteen kautta.

Uusi varhaiskasvatuslaki vaikuttaa henkilöstön rakenteeseen kasvattaen varhaiskasvatuksen opettajien suhteellista määrää henkilöstöstä. Varhaiskasvatuslain edellyttämään henkilöstörakenteen muutokseen on varattu 1,7 miljoonaa euroa ja työehtosopimusten aiheuttamiin muutoksiin 4 miljoonaa euroa. Talousarviokaudella jatketaan toimenpiteitä varhaiskasvatuksen opettajien ja lastenhoitajien saatavuuden parantamiseksi. Varhaiskasvatushenkilöstön rekrytoinnin määrärahoja on lisätty 0,2 miljoonaa euroa. Suurten varhaiskasvatusyksiköiden johtamisjärjestelmän muutokseen on varattu 0,8 miljoonaa euroa.

Maahanmuuttajataustaisten kotivanhempien (Kotiva) kieltenopetuksen aikana tapahtuvaan lastenhoitopalveluun on varattu 0,25 miljoonaa euroa.

Tulosbudjetissa on myös varauduttu yhdellä miljoonalla eurolla erityisen tuen vahvistamiseen varhaiskasvatuksessa.

Varhaiskasvatukselle ei voida asettaa tuottavuustavoitetta, johtuen toiminnan lakisääteisydestä ja henkilöstö- ja ryhmäkokomitoituksesta.

Perusopetuksen palvelukokonaisuus

	TB 2019 1 000 €	Ennuste 2019 1 000 €	TAE 2020 1 000 €	TB 2020 1 000 €	Muutos 2020 TAE-TB 2020 1 000 € %	
MYYNITULOT	4 600	4 600	4 600	4 609	9	0 %
MAKSUTULOT	800	800	800	785	-15	-2 %
TUET JA AVUSTUKSET	4 030	4 030	4 100	4 103	3	0 %
VUOKRATULOT	40	40	0	1	1	0 %
MUUT TOIMINTATULOT	30	30	0	2	2	0 %
TULOT YHTEENSÄ	9 500	9 500	9 500	9 500	0	0 %
PALKAT	169 202	171 690	172 822	173 814	992	1 %
HENKILÖSIVUMENOT	43 733	44 121	45 247	44 606	-641	-1 %
PALVELUJEN OSTOT	42 990	43 124	43 931	44 217	286	1 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	8 669	8 835	9 225	8 594	-631	-7 %
AVUSTUKSET	0	13	0	0	0	0 %
VUOKRAT	98 541	96 239	104 717	107 683	2 966	3 %
MUUT MENOT	171	200	0	0	0	0 %
MENOT YHTEENSÄ	363 306	364 222	375 942	378 914	2 972	1 %
TOIMINTAKATE	-353 806	-354 722	-366 442	-369 414	-2 972	1 %

Perusopetuksen palvelukokonaisuus järjestää suomenkielistä perusopetusta ja muuta perusopetuslain mukaista toimintaa lukuun ottamatta esiopetusta ja perusopetuslain mukaista aamu- ja iltapäivätoimintaa. Esi- ja perusopetuksen oppilashuoltopalvelut tuottavat esi- ja perusopetuksen yhteisöllisen ja yksilöllisen oppilashuoltopalvelun yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Palveluun kuuluvat psykologi- ja kuraattoripalvelut kaupungin kouluille ja esiopetukselle sekä osin yksityisille ja valtion kouluille.

Keskeiset muutokset verrattuna vuoden 2019 talousarvioon

Perusopetusta on varauduttu järjestämään noin 41 100 oppilaalle. Perusopetuksen oppilasmäärän ennustetaan kasvavan 700 oppilaalla verrattuna vuoden 2019 talousarvioon. Suomenkielisen perusopetuksen oppilaista on tällä hetkellä vieraskielisiä yli 22 %, eli 9000 oppilasta. Erityisoppilaiden suhteellisen osuuden arvioidaan olevan 13 % kaikista oppilaista, yhteensä noin 5300 oppilasta.

Oppilasmäärän kasvuun on varattu määrärahoja 7,9 miljoonaa euroa. Varaus kattaa opetushenkilöstön palkat, tarvikehankinnat sekä kuljetus- ja ruokailukustannukset. Lisäksi siihen sisältyy ennakoitu lisäystarve vieraskielisten oppilaiden valmistavassa opetuksessa ja suomi toisena kielenä opetuksessa sekä erityisen tuen oppilaiden palvelut.

Tulosbudjetissa on varauduttu oppimisen tuen vahvistamiseen lisäämällä laaja-alaisia erityisopettajia yhteensä 1,2 miljoonalla eurolla. Lisäksi on varauduttu PD-rahoituksen kasvattamiseen 0,36 miljoonalla eurolla ja oppilashuollon määrärahojen kasvattamiseen 0,45 miljoonalla eurolla.

Henkilöstön määrän ennakoitaan kasvavan 180 henkilöllä. Suurten peruskoulujen johtamisjärjestelmän muutoksen on varattu 0,5 miljoonaa euroa.

Kaupunkistrategian toimenpiteisiin kielenopetuksen laajentamiseksi on varattu 1,1 miljoonaa euroa, josta suurin osa menee kaikille ensimmäisen luokan oppilaille varhennetun A1-kielen opetukseen. Lisäksi tulosbudjettiin on varattu 0,3 miljoonaa euroa A2-kielen opetuksen aloittamiseen jo kolmannella vuosiluokalla.

Tilavuokrien korotuksiin ja uusien tilojen vuokriin on varattu 9,1 miljoonaa euroa.

Perusopetuksen tuottavuustavoite toteutetaan vähentämällä jako- ja kerhotunteja sekä samanaikaisopetusta ja ryhmäkokoja kasvattamalla.

Lukio- ja ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön palvelukokonaisuus

	TB	Ennuste	TAE	TB	Muutos 2020 TAE-TB 2020	
	2019	2019	2020	2020	1 000 €	%
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	%
MYYNTITULOT	2 821	2 291	2 855	3 587	732	26 %
MAKSUTULOT	1 906	2 378	1 880	2 071	191	10 %
TUET JA AVUSTUKSET	1 212	4 137	1 314	287	-1 027	-78 %
VUOKRATULOT	70	180	74	164	90	122 %
MUUT TOIMINTATULOT	11	109	12	26	14	117 %
TULOT YHTEENSÄ	6 020	9 095	6 135	6 135	0	0 %
PALKAT	88 430	87 247	92 089	91 167	-922	-1 %
HENKILÖSIVUMENOT	23 519	23 108	25 131	24 735	-396	-2 %
PALVELUJEN OSTOT	22 814	24 840	23 640	22 263	-1 377	-6 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	7 173	6 838	7 428	6 189	-1 239	-17 %
AVUSTUKSET	39	185	234	231	-3	-1 %
VUOKRAT	52 261	52 671	54 006	52 695	-1 311	-2 %
MUUT MENOT	38	395	101	134	33	33 %
MENOT YHTEENSÄ	194 274	195 284	202 629	197 414	-5 215	-3 %
TOIMINTAKATE	-188 254	-186 189	-196 494	-191 279	5 215	-3 %

Määrärahajako palveluittain vuoden 2020 tulosbudjetissa:

Lukio- ja ammatillinen koulutus sekä vapaa sivistystyö		
	Tulot	Menot
TB 2020	(1 000 eur)	(1 000 eur)
Ammatillinen koulutus	3 605	122 304
Suomenkielinen lukiokoulutus	330	58 101
Suomenkielinen vapaa sivistystyö	2 200	12 793
Toisen asteen opiskelijahuolto	-	3 937
Palvelukokonaisuuden yhteiset rahat	-	279
	6 135	197 414

Lukio- ja ammatillisen koulutuksen ja vapaan sivistystyön palvelukokonaisuus vastaa suomenkielisen lukio- ja aikuislukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen ja suomenkielisen vapaan sivistystyön sekä toisen asteen opiskelijahuollon palvelujen järjestämisestä. Tämän lisäksi palvelukokonaisuuden vastuulla ovat myös lukiokoulutukseen valmistava koulutus (luva), oppisopimuskoulutus, työllisyydenhoidon koulutukset, maahanmuuttajien koulutus, ammatilliseen koulutuksen valmentava koulutus (valma) ja nuorten työpajatoiminta. Palvelukokonaisuus tuottaa myös yksityisten oppilaitosten opiskelijahuollon palvelut.

Keskeiset muutokset verrattuna vuoden 2019 talousarvioon

Lukiokoulutus

Suomenkielisten lukiolaisten määrän arvioidaan kasvavan 250 opiskelijalla vuoden 2019 talousarvioon verrattuna. Lukiokoulutuksen aloituspaikkoja lisätään 200

aloituspaikalla syksyllä 2020. Helsingin kaupungin ylläpitämissä suomenkielisissä lukioissa arvioidaan olevan 7 629 opiskelijaa, joista vieraskielisiä 16 %.

Suomenkielisten lukioiden henkilöstön arvioidaan kasvavan 13 henkilöllä vuoteen 2019 verrattuna asiakasmäärän kasvusta johtuen. Suurten lukioiden johtamisjärjestelmän muutokseen on talousarvioehdotuksessa varattu 0,24 miljoonaa euroa.

Tulosbudjetissa on varauduttu opiskelijamäärän kasvuun 1,4 miljoonalla eurolla ja kaupunkistrategian toimenpiteeseen englanninkielisen koulutuksen lisäämiseen 0,1 miljoonalla eurolla. PD-rahoitus kasvaa hieman.

Tulosbudjetissa on varauduttu vuokrien kasvuun 1,4 miljoonalla eurolla.

Tulosbudjetissa ei ole varauduttu toisen asteen maksuttomuuden kokeilun jatkamiseen.

Vuoden 2020 tulosbudjettiin sisältyy lukioille tuottavuustavoite. Lukiokoulutuksessa kehitetään kurssien tuotantotapoja. Tavoitteena on, ettei tuottavuustavoite vaikuta oleellisesti lukiolaisten opiskelumahdollisuuksiin.

Ammatillinen koulutus, Stadin ammatti- ja aikuisopisto

Ammatillista koulutusta järjestetään järjestämisluvan mukaisesti. Stadin ammatti- ja aikuisopistolla on järjestämislupa 8 947 opiskelijavuoteen. Vieraskielisten opiskelijoiden määrä on noin 4500 opiskelijaa, joka on 40 % kokonaisopiskelijamäärästä.

Ammatillisen koulutuksen tarve kasvaa Helsingissä perustuen väestömäärän, erityisesti maahanmuuttajataustaisen väestömäärän kasvuun sekä ammattityöntekijöiden työvoimapoistumaan. Vuodeksi 2019 ammatti- ja aikuisopisto sai 1029 opiskelijavuoden harkinnanvaraisen lisäyksen järjestämislupaansa. On todennäköistä, että opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää vastaavaan suuruisen harkinnanvaraisen lisäyksen Stadin ammatti- ja aikuisopistolle myös vuonna 2020.

Stadin ammatti- ja aikuisopiston henkilöstömäärä pysyy samalla tasolla kuin vuonna 2019

Tulosbudjetissa on varauduttu vuokrien vähenemiseen miljoonalla eurolla käytöstä poistuneiden tilojen osalta sekä PD-rahoituksen kasvuun 64 000 eurolla.

Tulosbudjetissa ei ole varauduttu toisen asteen maksuttomuuden kokeilun jatkamiseen.

Talousarvioesitykseen sisältyy tuottavuustavoite ammatilliselle koulutukselle. Ammatillisen koulutuksen tuottavuutta parannetaan kasvattamalla työelämässä oppimisen osuutta opinnoista sekä tilankäyttöä tehostamalla järjestämällä opetusta kello 8 – 20 ympäri vuoden.

Vapaa sivistystyö

Vapaan sivistystyön kohderyhmä kasvaa määrällisesti asukasmäärän kasvaessa. Opetustunteja tarjotaan 4500 enemmän kuin vuonna 2019, yhteensä 106 000 tuntia. Opetussuunnitelmaa kehitetään vastaamaan kuntalaisten muuttuvia sivistystarpeita. Tavoitteena on saavuttaa entistä laajemmin uusia asiakasryhmiä vapaan sivistystyön piiriin. Yhtenä tavoitettavana kohderyhmänä on maahanmuuttajataustaiset helsinkiläiset, joita tällä hetkellä opiskelijoista on 15 %.

Maahanmuuttajataustaisten kotivanhempien (Kotiva) suomen kielen koulutukseen ja vertaisryhmävalmennukseen on varauduttu 0,3 miljoonalla eurolla.

Vapaassa sivistystyössä kehitetään tuottavuutta tehostamalla tilankäyttöä ja kehittämällä tarjonnan tuotantotapoja.

Ruotsinkielinen palvelukokonaisuus

	TB 2019	Ennuste 2019	TAE 2020	TB 2020	Muutos 2020 TAE-TB 2020	
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	%
MYYNTITULOT	850	850	937	937	0	0 %
MAKSUTULOT	4 246	4 246	4 280	4 280	0	0 %
TUET JA AVUSTUKSET	30	391	0	0	0	0 %
VUOKRATULOT	20	20	0	0	0	0 %
MUUT TOIMINTATULOT	20	20	0	0	0	0 %
TULOT YHTEENSÄ	5 166	5 527	5 217	5 217	0	0 %
PALKAT	35 808	35 972	37 687	36 040	-1 647	-4 %
HENKILÖSIVUMENOT	9 342	9 576	9 838	9 648	-190	-2 %
PALVELUJEN OSTOT	15 062	15 058	15 028	14 519	-509	-3 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	2 096	2 099	1 721	1 645	-76	-4 %
AVUSTUKSET	1	1	11	0	-11	-100 %
VUOKRAT	18 023	18 023	18 839	20 344	1 505	8 %
MUUT MENOT	121	141	122	44	-78	-64 %
MENOT YHTEENSÄ	80 452	80 870	83 246	82 240	-1 006	-1 %
TOIMINTAKATE	-75 286	-75 343	-78 029	-77 023	1 006	-1 %

Määrärahajako palveluittain vuoden 2020 tulosbudjetissa:

Ruotsinkieliset palvelut TB 2020	Tulot (1 000 eur)	Menot (1 000 eur)
Ruotsinkielinen varhaiskasvatus	3 780	29 827
Ruotsinkielinen perusopetus	927	36 535
Ruotsinkielinen lukiokoulutus	10	10 652
Ruotsinkielinen vapaa sivistystyö	500	3 311
Asiantuntija- ja toimistopalvelut	-	1 915
	5 217	82 240

Ruotsinkielisen koulutuksen palvelukokonaisuus tuottaa kaupungin ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, aamu- ja iltapäivätoiminnan, leikkipuistotoiminnan, perusopetuksen ja muun perusopetuslain mukaisen opetuksen, lukiokoulutuksen, nuorten työpajatoiminnan sekä vapaan sivistystyön palvelut. Lisäksi palvelukokonaisuus tuottaa ruotsinkieliset asiantuntija- ja toimistopalvelut sekä oppilashuollon palvelut.

Keskeiset muutokset verrattuna vuoden 2019 talousarvioon

Varhaiskasvatus

Ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen asiakasmäärä pysyy samalla tasolla vuoteen 2019 verrattuna.

Ruotsinkielistä varhaiskasvatusta tarjotaan jatkossakin päiväkodeissa sekä perhepäivähoidossa. 9 % ruotsinkielisestä varhaiskasvatuksesta toteutetaan ostopalveluna.

Tulosbudjetissa on varauduttu kasvaviin tilavuokriin 0,8 miljoonalla eurolla.

Ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen henkilöstö kasvaa 32 henkilöllä vuoteen 2019 verrattuna. Tulosbudjetissa on varauduttu varhaiskasvatuslain mukaiseen henkilöstörakenteen muutokseen 0,1 miljoonalla eurolla sekä työehtosopimusten aiheuttamiin muutoksiin.

Ruotsinkieliselle varhaiskasvatukselle ei voida asettaa tuottavuustavoitetta, johtuen toiminnan lakisääteisyydestä ja henkilöstö- ja ryhmäkokomitoituksesta.

Perusopetus

Ruotsinkielisessä perusopetuksessa oppilasmäärä lisääntyy ennusteen mukaan 115 oppilaalla. Tähän on varattu määrärahoja 750 000 euroa. Varaus kattaa opetushenkilöstön palkat, tarvikehankinnat sekä kuljetus- ja ruokailukustannukset. Lisäksi perusopetukselle on varattu 270 000 euroa kaupunkistrategian toimenpiteisiin, kielenopetuksen laajentamiseen ja Nordiska skolan-suunnitteluun.

Tulosbudjetissa on varauduttu oppimisen tuen vahvistamiseen lisäämällä laaja-alaisia erityisopettajia yhteensä 130 000 eurolla. Lisäksi on varauduttu PD-rahoituksen kasvattamiseen 35 000 eurolla ja oppilashuollon määrärahojen kasvattamiseen 50 000 eurolla.

Ruotsinkielisen perusopetuksen tilavuokrien kasvuun on varauduttu 1,5 miljoonalla eurolla. Henkilöstö kasvaa 48 henkilöllä vuoteen 2019 verrattuna.

Toiminnan tuottavuutta totutetaan jako- ja kerhotunteja sekä samanaikaisopetusta vähentämällä ja ryhmäkokoja kasvattamalla.

Lukiokoulutus

Ruotsinkielisten lukiolaisten määrä kasvaa noin 50 opiskelijalla verrattuna vuoteen 2019. Helsingin kaupungin ylläpitämissä ruotsinkielisissä lukioissa arvioidaan olevan noin 1270 opiskelijaa, joista vieraskielisiä 1,3 %. Lukioille on asetettu tuottavuustavoite, joka toteutetaan kehittämällä kurssitarjonnan toteuttamistapoja.

Ruotsinkielisen lukiopetuksen tilat ja vuokrat pysyvät vuoden 2019 tasolla. Henkilöstön määrä kasvaa 9 henkilöllä.

Tulosbudjetti ei sisällä toisen asteen maksuttomuuden kokeilun jatkamista.

Vapaa sivistystyö

Ruotsinkielisen vapaan sivistystyön toiminta jatkuu yhtä laajana kuin vuonna 2019. Vapaan sivistystyön opetussuunnitelmaa kehitetään vastaamaan kuntalaisten muuttuvia sivistystarpeita ja tavoitteena on saavuttaa uusia asiakkaita. Arbiksen opiskelijoista noin 10 % on maahanmuuttajataustaisia.

Vapaassa sivistystyössä kehitetään tuottavuutta tehostamalla tilankäyttöä ja kehittämällä tarjonnan tuotantotapoja.

Asiantuntija- ja toimistopalvelut

Asiantuntija- ja toimistopalvelujen resurssit pysyvät samalla tasolla kuin vuonna 2019.

Toimialan hallinto

	TB 2019	Ennuste 2019	TAE 2020	TB 2020	Muutos 2020 TAE-TB 2020	
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	%
MYYNтитULOT	0	0	0	0	0	0 %
MAKSUTULOT	10	5	10	0	-10	-100 %
TUET JA AVUSTUKSET	2 960	2 960	3 049	3 049	0	0 %
VUOKRATULOT	0	200	0	0	0	0 %
MUUT TOIMINTATULOT	0	815	0	10	10	0 %
TULOT YHTEENSÄ	2 970	3 980	3 059	3 059	0	0
PALKAT	21 868	22 716	25 264	25 557	293	1 %
HENKILÖSIVUMENOT	6 009	6 290	7 129	7 206	77	1 %
PALVELUJEN OSTOT	109 950	112 755	117 825	114 918	-2 907	-2 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	3 478	2 221	1 471	1 876	405	28 %
AVUSTUKSET	9 375	9 375	9 571	10 067	496	5 %
VUOKRAT	5 730	5 305	5 861	5 752	-109	-2 %
MUUT MENOT	908	879	117	189	72	62 %
MENOT YHTEENSÄ	157 318	159 541	167 238	165 565	-1 673	-1 %
TOIMINTAKATE	-154 348	-155 561	-164 179	-162 506	1 673	-1 %

Yllä oleva rahoituslaskelma sisältää toimialan hallinnon menot 30,1 miljoonaa euroa, päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten tukipalvelut 45,2 miljoonaa euroa sekä hallinto- ja tukipalveluiden kohdistetut korvaukset ja avustukset 90,3 miljoonaa euroa. Korvauksista pääosa on tiliryhmän palveluiden ostot alla. Mukana-ohjelma on saanut lisärahoitusta 0,2 miljoonaa euroa.

Toimialan hallinto sisältää toimialan keskitetyn hallinnon, koulujen ja oppilaitosten tukipalvelut sekä maksettavat korvaukset ja avustukset. Hallinto muodostuu seitsemästä palvelusta, joita ovat hallintopalvelut, henkilöstöpalvelut, kehittämisspalvelut, talous- ja suunnittelupalvelut, tietohallintopalvelut, tilapalvelut sekä viestintäpalvelut.

Hallinnon henkilöstöstä puolet eli n. 250 henkilöä työskentelee kouluilla ja oppilaitoksissa koulu-, lukio-, ja opistosihteerinä, opistoisäntinä, kalustehuoltajina sekä ict-tukihenkilöinä.

HALLINTO JA TUKIPALVELUIDEN MENOT	TB 2020 1 000 €
Toimialan hallinnon kustannukset	30 080
Päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten tukipalvelut:	45 172
Koulujen ja oppilaitosten sihteeripalvelut	4 638
Toimialan kehittämisspalvelut	2 656
Kiinteistöjen ja kaluston kunnossapito	11 433
Vapaan sivistystyön vahtimestaripalvelut	1 162
Tietohallinnon järjestelmä ja kehittämisspalvelut	17 853
Viestintä- ja markkinointimenot	1 045
Toimialan palveluissa tapahtuvat muutokset	6 385
YHTEENSÄ	75 252

Korvaukset ja avustukset

Toimiala korvaa helsinkiläisten oppilaiden koulunkäyntikuluja muualla kuin Helsingin kaupungin peruskouluissa opiskelevien oppilaiden osalta. Yksityisille ja valtion kouluille maksettava clearing-korvaus on 73,1 miljoonaa euroa. Muille kunnille maksettavat korvaukset ovat 5,6 milj. euroa. Korvaukset sisältävät myös muualla Suomessa opiskelevien helsinkiläisten oppilaiden kotikuntakorvauksia 1,5 miljoonaa euroa.

Avustusten suurin erä on peruskoulun oppilaiden iltapäivätoimintaa järjestäville järjestöille maksettavat avustukset 9,5 miljoonaa euroa. Perusopetuslain mukaisen avustettavan iltapäivätoiminnan asiakasmäärän arvioidaan kasvava 1400 oppilaalla verrattuna vuoteen 2019.

Alla olevassa yhteenvetotaulukossa on esitetty hallinto- ja tukipalveluihin kohdistetut korvaukset ja avustukset 90,3 milj. euroa. Kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon tuen avustukset sisältyvät varhaiskasvatuksen budjettiin ja ne ovat 70,0 miljoonaa euroa. Toisen asteen ja vapaan sivistystyön avustukset ovat 0,2 miljoonaa euroa. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan korvaukset ja avustukset kokonaisuudessaan ovat 160,5 miljoonaa euroa.

Hallinto- ja tukipalveluiden korvaukset ja avustukset:

KORVAUKSET JA AVUSTUKSET	
Valtiolle maksettavat korvaukset	16 620 000
Kunnille maksettavat korvaukset	7 101 000
Yksityisille maksettavat korvaukset	56 515 000
Iltapäivätoiminnan avustukset järjestöille	9 494 000
Muut korvaukset ja avustukset	583 000
YHTEENSÄ	90 313 000

TOIMIALAN IRTAIMEN OMAISUUDEN INVESTOINTIMÄÄRÄRAHAT

Talousarvio- kohta	TP	TA	TB	Muutos
	2018 1 000 €	2019 1 000 €	2020 1 000 €	TA-TB 2019-2020 %
80502				
IRTAIMEN OMAISUUDEN PERUSHANKINTA				
KASVATUKSEN JA KOULUTUKSEN TOIMIALA				
Tietotekniikkapalvelut ja kehittäminen	14 067	19 075	12 240	-35,8
Muut hankinnat	6 466	8 000	10 060	25,8
Irtaimen omaisuuden perushankinta, menot yhteensä	20 533	27 075	22 300	-17,6
Menot	20 533	27 075	22 300	-17,6
Tulot				
Toimintakate	20 533	27 075	22 300	-17,6

Tietotekniikan palvelut ja kehittäminen

Tietohallintopalveluiden tehtävä on kehittää tietoteknisiä ratkaisuja yhdessä käyttäjien kanssa ja samalla vastata toiminnassa olevien palveluiden operatiivisesta häiriöttömästä toiminnasta.

Kasvatuksen ja koulutuksen on vastattava ennalta yhteiskunnan ja työelämän tuleviin haasteisiin. Yhteiskunta ja työelämä ovat pitkälle digitalisoituneet ja muuttuvat kiihtyvällä tahdilla. Digitalisaatio tuo merkittävää pedagogista lisäarvoa oppijan kasvuun ja kehitykseen. Opetuksen ja kasvatuksen digitalisaatio on pedagogisen toimintakulttuurin muutosta. Tämän muutoksen mahdollistaa toimiva tietoteknologinen ympäristö.

Tietojärjestelmäkehitykseen on varattu 5,0 miljoonaa euroa. Tietohallinnon tietojärjestelmäkehityksessä on näkynyt jo digitalisaatio-ohjelman 2016-2019 tarve kehittää olemassa olevia ratkaisuja. Tämän pohjalta on käynnistetty opetuksen ja oppimisen kokonaisvaltainen digitaalinen ympäristö ja järjestelmä, jonka tavoite on tarjota avoimet rajapinnat muihin järjestelmiin, myös valtakunnallisiin järjestelmiin ja tietovarantoihin. Järjestelmän kehittäminen jaettiin kolmeen palvelukokonaisuuteen. Syksyllä 2019 on käynnistynyt varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa käytettävä hallintajärjestelmä (asiakastietojärjestelmä, ASTI), johon sisältyy myös Lapsen opinpolku -palvelu varhaiskasvatukseen, esiopetukseen, sekä perusopetuksen 1.–2. luokalle hakeutumiseen. Muita laajoja kehitettäviä kohteita ovat digitaalinen oppimisympäristö sekä tekoälypohjainen oppimisanalytiikka.

Tietojärjestelmäkokonaisuuden kehittäminen jatkuu vielä seuraavina vuosina. Tietojärjestelmäkehityksessä näkyy myös suuntaus toimintojen ylläpidon ostamisena palveluna. Lisenssien ja ylläpitopalvelun hankinta tarkoittaa merkittävää lisämäärärahan tarvetta käyttötalouteen ja investointitarpeen vähenemistä tulevina vuosina asteittain.

Tämän avulla voimme kuitenkin mukauttaa palvelua asiakastarpeiden mukaan joustaviin palveluaikoihin, skaalautuvaan palvelukokonaisuuteen ja toisaalta keskittää tietohallinnon osaamista ydinpalveluiden kehittämisen asiantuntijatyöhön. Tietojärjestelmäkehitystyö tarjoaa myös edellytyksen prosessien ja niiden pohjalta sähköisten asiointipalveluiden kehittämiseksi.

Uuden oppimisen ja oppimisympäristön älykoulukonseptin luominen on käynnistynyt. Älykoulussa opetus- ja oppimistapahtumassa hyödynnetään uusia teknologisia ratkaisuita, virtuaalisia oppimistiloja, tietojärjestelmistä saatavaa dataa ja informaatiota sekä oppimisanalytiikkaratkaisuita. Näiden avulla voidaan kehittää opetusta entistä interaktiivisemmaksi ja toisaalta myös kehittää oppijalle tarpeisiin perustuvaa opetusta ja oppimista. Älykoulu valmistaa oppijoita tulevaisuuden osaajiksi.

Kehitystyötä tehdään tiiviissä yhteistyössä eri käyttäjäryhmien kanssa. Keskeisimmät käyttäjät tuleville järjestelmille ja teknisille ratkaisuille ovat opettajat, oppijat, johto sekä muu henkilöstö ja vanhemmat. Käyttäjien kanssa järjestetään erillisiä yhteiskehittämispajoja ja ideointitilaisuuksia, joissa käyttäjät voivat tuoda innovatiivisia ideoita ja tarpeita esiin.

Tietotekniikan laitehankintojen avulla kehitetään tietoteknistä ympäristöä toimialan ydintoiminnan strategian ja vaatimusten mukaisesti. Hankintatarpeet kerätään käyttäjien vaatimusten perusteella sekä sisäisen toiminnan tehostamisen tarpeet ja niiden lähtökohtana on myös tulevaisuuden tarpeiden huomiointi. Lisäksi laitteiden ja käytössä olevien sovellusten ylläpitäminen tietoturvallisella tavalla vaatii vanhojen ratkaisujen päivittämistä ajantasaisilla laitteilla tai ratkaisuilla.

Laitehankintoihin on varattu talousarvioesityksessä 2,9 miljoonaa euroa. Lisäksi innovatiivisiin teknologiakokeiluihin on varauduttu talousarvioesityksessä 1,3 miljoonalla eurolla.

Määrärahasa on varaus toimipisteiden perusparannushankkeiden ja uudiskohteiden laitehankintoihin. Määrärahojen puitteissa muut tarvittavat laitehankinnat määritellään ja priorisoidaan yhdessä palvelukokonaisuuksien kanssa käyttäjävaatimusten perusteella.

Laitehankinnat tehdään Helsingin kaupungin hankintaprosessin ja puitesopimusten mukaisesti. Ennen tietotyövälineiden toimittamista tehdään laitteisiin tarvittavat asennukset ja riittävä testaus, jotta käyttöönotto sujuu mahdollisimman sujuvasti. Tietoliikenteen ja tukiasemien osalta toimivuus testataan asennusten jälkeen riittävässä määrin ennen verkon käyttöön ottamista.

Stadin ammatti- ja aikuisopiston tietotekniikkahankinnat kohdistuvat pääasiassa olemassa olevan laitekannan uudistamiseen vastaamaan tämän päivän pedagogisia ja työelämälähtöisiä tarpeita sekä korvaamaan käytöstä poistettuja laitteita. Myös valmistuvia perusparannuskohteita varustetaan vastaavasti tietoteknisin laittein. Stadin ammatti- ja aikuisopiston tietoteknisiin ratkaisuihin ja laitehankintoihin on varattu talousarvioesityksessä 3,0 miljoonaa euroa.

Muut hankinnat

Uudisrakennuskohteina valmistuviin Kalasataman peruskoulun ja Jakomäen peruskoulun hankkeisiin on varattu kaluste- ja laiteinvestointeihin 1,3 miljoonaa euroa.

Perusparannuskohteita ovat Helsingin Medialukio, Konalan ala-aste, Kruunuhaan yläaste, Pakilan yläaste, Aleksis Kiven peruskoulu ja Hoplaxskolan/Lokkalantie. Kohteiden kalustamiseen on varauduttu talousarvioehdotuksessa yhteensä 2,9 miljoonalla eurolla.

Teknisen työn tiloja varustetaan Aleksis Kiven peruskoulussa, Kalasataman peruskoulussa, Pakilan yläasteella (allianssi), Konalan ala-asteella, Kruunuhaan yläasteella, Myllypuron peruskoulussa, Jakomäen peruskoulussa, Mustakiven korttelitalossa, Pohjois-Haagan ala-asteella ja Lauttasaaren ala-asteella. Lisäksi on varauduttu hankkimaan pieni määrä laitteita sekä suomenkieliseen että ruotsinkielisen vapaan sivistystyön teknisen työn tiloihin. Määrärahavaraukset ovat yhteensä 1,5 miljoonaa euroa.

Varhaiskasvatuksen vuoden 2020 hankkeita ovat leikkipuistot Kotinummi ja Brahe sekä Ida/Lpk Aada Pohjois-Haagassa sekä Lpk Suursuo- Dh Stigen. Kohteisiin on varattu määrärahaa 0,5 miljoonaa euroa.

Sekä suomen- että ruotsinkielisen vapaan sivistystyön kohteisiin on varattu määräraha muihin hankintoihin.

Työelämän toimintakokonaisuuksien pohjalta rakentuvat opetuksen toteutussuunnitelmat lisäävät tarvetta uusien ja ajanmukaista Stadin ammatti- ja aikuisopiston koneita ja laitteita, jotta oppilaitoksessa voidaan toteuttaa tutkintojen perusteiden mukaista, työelämälähtöistä opetusta.

Uudet oppimisympäristöt, työvaltainen oppiminen ja yhdessä tekeminen vaativat uudenlaisia pedagogisia ratkaisuja opetustiloihin, mikä lisää painetta irtaimien hankintoihin sekä koneiden ja laitteiden ajanmukaistamiseen. Opiskelijan on pystyttävä hyödyntämään ammatissa käytettäviä teknologioita monipuolisesti, mikä ei onnistu ilman ajantasaista laitekantaa. Työpaikalla tapahtuvan oppimisen lisääntyessä tarvitaan myös toimivia järjestelmiä oppilaitoksen puolella opiskelun etenemisen seuraamiseen. Uudistuvat oppimisympäristöt edellyttävät myös henkilöstön työtilojen ajanmukaistamista tiimiopettajuuden mahdollistamiseksi.

Merkittävimmät kone- ja laitehankinnat tehdään tekniikan aloilla ja palvelualoilla. Kone- ja tuotantotekniikan opetuksessa käytettävät levytyö-, työstö-, hitsausmenetelmäkoneet ja -laitteet sekä mekaniikka-asennuslaitteet uusitaan. Palvelualoilla suurimmat hankinnat ovat logistiikka- ja kuljetusalalla opetuksessa käytettävät kuorma-auto, kaupunkialueiden hoitoon soveltuva traktori sekä pyöräkuormaaja. Lisäksi palvelualoilla on varauduttu hius- ja kauneudenhoitoalan muuttoon Savonkadun toimipisteestä Meritaloon. Muuton vuoksi määrärahaa on varattu hius- ja kauneudenhoitoalan oppimisympäristöjen kalustamiseen ja uusimiseen. Stadin ammatti- ja aikuisopiston kone- ja laitehankintoihin on varattu talousarvioesityksessä 3,8 miljoonaa euroa.